

ΓΙΩΡΓΟΣ ΣΔΟΥΚΟΣ

τα ηρωικά
αντάρτικα τραγούδια

08

2

ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ 1984

Επιμέλεια Κεντρική Βιβλιοθήκη Κόνιτσα

ΓΙΩΡΓΟΣ ΣΔΟΥΚΟΣ

ΔΗΜΟΣΙΑ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ	
ΚΟΝΤΣΑΣ	
ΑΡ. ΕΙΣΑΓΩΓΗΣ	55827
ΗΜΕΡ. ΕΙΣΑΓΩΓΗΣ	3/9/2014
ΤΑΞΙΝ. ΑΡΙΘΜ.	889.108 ΣΔΟ

τα ηρωικά

κωδ. εστ. 8974

αντάρτικα τραγούδια

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Κόνιτσα

δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Κόνιτσα

ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ

Ο συγγραφέας λαογράφος Γεώργιος Σδούκος γεννήθηκε στις 25 Φλεβάρη του 1938 στο χωριό Λυκόρραχη Κόνιτσας Ηπείρου, από μεγάλη γεωργοκτηνοτροφική οικογένεια. Ο πατέρας του Χρήστος έπαιξε μεγάλο ρόλο στον επαναστατικό αγώνα της περιοχής του.

Ο μικρός Γιώργος από τότε που άρχισε να καταλαβαίνει τον κόσμο, δεν άκουγε τίποτ' άλλο στο σπίτι, από τους δικούς του και τους ξένους που ερχότανε, παρά για την τελική νίκη του Λαϊκού Στρατού κατά των Ιταλογερμανών και Βουλγάρων κατακτητών, και αντάρτικα τραγούδια, που συντέλεσαν στη διαμόρφωση του χαρακτήρα του.

Με τον εμφύλιο πόλεμο ο μικρός Γιώργος βρέθηκε με πολλά άλλα παιδιά στις Λαϊκές Δημοκρατίες. Τα πρώτα γράμματα τα έμαθε στη Σκόδρα της Αλβανίας από δάσκαλο Βορειοηπειώτη. Το 1956 τελειώνει το Λύκειο στο Πιτέστι της Ρουμανίας.

Στα ελληνικά γράμματα ήρθε πρώτα ο Γιώργος Σδούκος με το βιβλίο του "Η ζωή μου στους Παιδικούς Σταθμούς", ένα βιβλίο που έκανε μεγάλη εντύπωση στο κοινό και κριτικούς, τόσο γιατί έγινε γνωστή η ζωή των Ελληνοπαίδων στις Λαϊκές Δημοκρατίες, όσο και για την απλότητα και ιδιαιτερότητα του ύφους του συγγραφέα.

Στο καινούργιο του βιβλίο, για πρώτη φορά γίνονται γνωστά στο ευρύτερο κοινό αντάρτικα τραγούδια, που δεν συμπεριλαμβάνονται σε άλλες συλλογές.

Έχει έτοιμα δυο άλλα βιβλία, που σε λίγο παίρνουν τον δρόμο για το τυπογραφείο, καθώς και πλήθος σημειώσεων που περιμένουν κι αυτές τη σειρά τους.

Επιμέλεια Κεντρική Βιβλιοθήκη Κόνιτσα

ΑΝΤΙ ΠΡΟΛΟΓΟΥ

Πριν από 10 χρόνια είχα χτυπήσει αρκετές πόρτες για να βρω την κατάλληλη που θα αναλάμβανε την έκδοση αυτών των αντάρτικων τραγουδιών. Το κατάφερα φέτος.

Πίστευα ότι κάποια μέρα θα αναγνωριζόταν η Εθνική Αντίσταση, και μαζί μ' αυτήν και η προσφορά των πατεράδων και των παππούδων μας, στην απελευθέρωση της πατρίδας μας.

Με στενοχωρούσε το γεγονός που άλλοι λαοί χωρίς καν να προβάλλουν αντίσταση στους κατακτητές ή έστω κάνοντας αντίσταση, αλλά χωρίς το μεγαλείο της δικής μας, γιόρταζαν ασήμαντα ή και ανύπαρκτα κατορθώματά τους. Θυμάμαι που κάποιος αλλοδαπός μου έλεγε τα βάσανά του στον πόλεμο: "Είχαμε καταντήσει, μου είπέ, να τρώμε σαλάμι χωρίς ψωμί"!... Θεώρησα περιττό να του περιγράψω τις συνθήκες με τις οποίες εμείς πολεμήσαμε και τη ζηλευτή Αντίσταση που επιδείξαμε στους εχθρούς (και που μόνο οι Γιουγκοσλάβοι έχουν να επιδείξουν).

Αυτή η θαυμαστή αντίσταση ήταν κυνηγημένη για σαράντα περίπου χρόνια. Τώρα, που μαζί με την αναγνώριση, ξαναγύρισαν κι οι θύμησες, είναι ανάγκη να μάθουν οι νέοι – ανάμεσα στα τόσα πολλά – και τα ηρωικά τραγούδια που αντηχούσαν στις ράχες και τις λαγκαδιές, από τα στόματα των περήφανων ανταρτών.

Αυτή τη συλλογή, την αφιερώνω στους ήρωες μαχητές των ελληνικών βουνών. Σ' αυτούς που νηστικοί και ξυπόλητοι έγραψαν την νεοελληνική ιστορία.

Τα περισσότερα τραγούδια δημοσιεύονται για πρώτη φορά. Αν και έγιναν καλές προσπάθειες τον τελευταίο καιρό για την καταγραφή τους, αυτό δεν έγινε κατορθωτό. Ελπίζω τώρα ότι συμπληρώθηκαν κάπως τα κενά. Μαλι-

στα συμπεριλαμβάνονται και τραγούδια που τραγουδήθηκαν και μετά το '50 – όπως το τραγούδι της Κορέας.

Πρόθεσή μου είναι να παραμείνουν ζωντανά τα δημιουργήματα της λαϊκής ψυχής. Κι αυτή η συλλογή, ας θεωρηθεί μια μικρή συμβολή στην εκπλήρωση ενός μεγάλου χρέους στους αγώνες του λαού μας.

ΓΙΩΡΓΟΣ ΣΔΟΥΚΟΣ

Καλοκαίρι, 1984

δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Κόνιτσα

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ ΤΗΣ ΑΝΤΙΣΤΑΣΗΣ — ή αντάρτικα, όπως συνήθως τα λέμε, είναι τα ηρωϊκά τραγούδια του ένδοξου εθνικο - απελευθερωτικού μας κινήματος.

Αυτού του κινήματος που οφείλεται στον ανώνυμο μαχητή των αλβανικών βουνών και αυτής της αντίστασης που είναι δημιούργημα του ανώνυμου Έλληνα πατριώτη.

Με το αντάρτικο τραγούδι στο στόμα αντιμετώπισε ο πολεμιστής μας τους κατακτητές, είτε αυτοί ήταν Γερμανοϊταλοί, είτε Βούλγαροι. Κι ο λαός πήρε και μορφόπλασε, έκανε πιο οικείο, το τραγούδι της σύγχρονης δημοτικής μας ποίησης. Το έκανε λάβαρο και το εντάξε στη πολιτιστική μας κληρονομιά.

Είναι εντυπωσιακό, το πόσα κοινά σημεία βρίσκει ο ερευνητής στο αντάρτικο τραγούδι, με την αρχαία ποίηση, την προβυζαντινή και βυζαντινή έμμετρη δημιουργία (το ακριτικό λ.χ. τραγούδι που μας θυμίζει την μακραίονα πάλη του ελληνισμού ιδιαίτερα ενάντια στο μουσουλμανικό κόσμο), καθώς και με το αντίστοιχο της κλεφτουριάς κατά την Τουρκοκρατία. Αυτά τα τελευταία έπαιξαν μεγάλο ρόλο στη διαμόρφωση της εθνικής συνείδησης των ραγιάδων.

Το αντάρτικο τραγούδι συνεχίζει αυτή την παράδοση. Και στα κατοπινά χρόνια ο λαός θα φέρνει περήφανα στα χείλη του, τα λόγια που μ' αυτά τραγουδήθηκε το έπος ενάντια στον Γερμανό - Ιταλό και Βούλγαρο κατακτητή.

Δεν υπάρχει αμφιβολία ότι τόσοσ πλούτος λαϊκών τραγουδιών δεν υπάρχει σε καμιά άλλη αντίσταση ευρωπαϊκής χώρας. Μόνο που σε κείνες τις χώρες ξέρουν να αξιοποιούν ακόμα και τα πιο φτωχά δημιουργήματα. Ενώ εμείς αφήνουμε τη λησμονιά να καλύψει τις ηρωϊκές σελίδες που έγραψαν οι παλιότεροι και γράφουν οι νεότεροι.

Κι όχι μόνο αυτό· αλλά κυνηγήθηκαν όσοι έγραψαν την ιστορία. Διώχτηκαν όσοι αγωνίστηκαν με τη φωτιά και το σίδηρο.

Τα φλογοβόλα νιάτα της ΕΠΟΝ με τα εκπολιτιστικά προγράμματα που δίνανε στις ελεύθερες περιοχές, στα χωριά και τις πόλεις, μαθαινανε στο λαό τραγούδια που τραγουδιότανε σ' άλλες περιοχές. Μέχρι τότε κάθε περιοχή είχε τα δικά της τραγούδια κι αγνοούσε τα δημιουργήματα των άλλων περιοχών. Η ΕΠΟΝ όμως έκανε γνωστά σ' όλη την ελεύθερη Ελλάδα τα τραγούδια της κάθε περιοχής κι έτσι αυτά πήραν μια πανεθνική μορφή. Έπαψαν νάναι τοπικά, απλώθηκαν σ' όλη την επικράτεια.

Είναι συνηθισμένο να συναντάς σε πολλές περιοχές το ίδιο τραγούδι παραλλαγμένο, για να ταιριάζει στις ιδιαίτερες συνθήκες εκείνου του τόπου. Αλλού διαφέρει το όνομα του καπετάνιου, αλλού η ονομασία του βουνού που βάρφτηκε από το αίμα των παλληκαριών. Υπάρχουν και τραγούδια του ΕΛΑΣ που μεταλλάχτηκαν από παλιά κλέφτικα. Τα περισσότερα όμως είναι καινούρια και στους στίχους, και στη μελωδία. Κάποιος ταλαντούχος απ' το λαό, που τούκανε μεγάλη εντύπωση ένα γεγονός, εύρισκε τη μελωδία και τους στίχους. Αν το τραγούδι είχε απήχηση στο κοινό τότε γινόταν τραγούδι όλου του λαού, που άλλαζε πολλές φορές και τα λόγια. Και κανένας πια δεν ενδιαφερόταν να μάθει ποιος είναι ο δημιουργός του. Έτσι, δημιουργήθηκαν δεκάδες αντάρτικα τραγούδια (οι αντάρτες αυτοσχεδιάζανε και κωμωδίες στα καλλιτεχνικά προγράμματα που δίνανε για να ψυχαγωγούν τον λαό).

Τα αντιστασιακά τραγούδια μας παιδαγωγούν. Μας διδάσκουν την αρετή, μας δείχνουν ποια πρέπει νάναι η θέση μας στην κοινωνία. Μας μαθαίνουν ν' αγαπάμε την Ελλάδα και ν' αγωνιζόμαστε για τη καλύτερευση της ζωής του λαού της. Εκθειάζουν την αγάπη για τη λευτεριά, τον πόθο για την ειρήνη, το μίσος ενάντια στους κατακτητές. Μας δίνουν θάρρος ν' αντιμετωπίσουμε οποιαδήποτε δύσκολη κατάσταση.

Γι αυτό και θάπρεπε να βρίσκονται στα σχολικά βιβλία, δίπλα στ' ακριτικά και στα κλέφτικα.

Μεγάλη ποικιλία υπάρχει στο περιεχόμενό των τραγουδιών. Άλλα σαλπίζουν έφοδο, άλλα προειδοποιούν για υποχώρηση. Μερικά είναι μοιρολόγια για το θάνατο του παλληκαριού κι άλλα πάλι καταγράφουν τον πόνο του αγωνιστή, που δεν πρόλαβε να χαρεί τη ζωή του:

Μη με σκοτώνεις Βρετανέ
μη με σκεπάζεις χώμα
ακόμα δεν εχάρηκα
στεφάνι κι αρραβώνα.

Στη συλλογή μου βρίσκονται τραγούδια του '40 αναφερόμενα στις κυριότερες μάχες που δόθηκαν με τους Γερμανο - Ιταλούς και Βουλγάρους. Τραγούδια των Δεκεμβριανών και του εμφυλίου πολέμου. Ακόμα, τραγούδια που σημειώνουν το θάνατο πολλών παλληκαριών που έπεσαν για την πατρίδα.

Είναι αξιοζήλευτη η λιτότητα του ύφους και η μεστότητα του περιεχομένου. Με λίγες γραμμές ζωγραφίζεται όλη η εικόνα του τρόμου:

Μια Κυριακή πρωϊ - πρωϊ
μια δεύτερη ημέρα
σφαγή μεγάλη έγινε
Δράμα και περιφέρεια.

Η Δράμα επλημμύρισε
ποτάμι μες στο αίμα
να κουβαλούν οι Βούλγαροι
με κάρτα σκεπασμένα.

Στα ηρωϊκά τραγούδια, είναι ολοφάνερο το μίσος του λαού μας για τους κατακτητές και τους ντόπιους προσκυνημένους:

Καλύτερα στη μάχη να πάω να σκοτωθώ
παρά στα Τρουντοβάκια
να πάω να σκλαβωθώ.

Και ένα άλλο:

Πολιτικοί παλιά που κυβερνούσαν
τον αξιαγάπητό μας τον λαό
ήρθε καιρός αυτοί πάλι να γίνουν
δούλοι αισχροί στον ξένο φασισμό.

Τα βουνά κι οι κάμποι, τα δέντρα, τα πουλιά, όλα σαν
να έχουν ψυχή χαίρονται με τις νίκες των αγωνιστών της
λευτεριάς και τρίζουν, βογκούν, μαραίνονται, όταν βλέ-
πουν τα παλληκάρια να πέφτουν στη μάχη:

Όρη και δάση
πλέκουν στεφάνια
να στεφανώσουν το νικητή.
Και τα πουλιά
ψηλά στα ουράνια
υμνούν κι αυτά τον ελευθερωτή.

Τα σφυχα ζωντανεύουν, στο άκουσμα του λαβωμού
του καπετάνιου:

Σηκώνομε πρωϊ - πρωϊ: τρεις ώρες πριν να φέξει
παίρνω νερό και νίβομαι, νερό να ξαγρυπνήσω
και πέρνω δίπλα τα βουνά, δίπλα τα κορφοβούνια
ακούω τα πεύκα να βογκούν, τα έλατα να τρίζουν
ακούω και τα ανταρτόπουλα να κλαιν' τον καπετάνιο.
Σήκω βρε Σδούκο λοχαγέ, σήκω να πολεμήσεις
γιατι θα μας πιάσουν ζωντανούς, θα πάν' να μας κρε-
μάσουν

Παιδιά σας λέγω δε μπορώ και σεις μου λέτε σήκω
για δώστε μου τ' αυτόματο να το πικρολαλήσω

να κάνω τα βουνά να κλαίν', τα έλατα να τρίζουν
οι κάμποι να μαραίνονται απ' τα δικά μου βόλια.

Ξεχωριστή θέση μες στα αντιστασιακά τραγούδια κατέχει η Γυναίκα: η μάνα του αντάρτη,

Έβγα μανούλα μ' να με δεις
και να με καμαρώσεις
το πώς τρομάζω τον εχθρό
τους γερμανοφασίστες
το πώς φοράω τ' άρματα
τα σταυροφυσηκλίκια.

Η γυναίκα που πήρε τ' άρματα για να τον βοηθήσει,

Μια μικρή ανταρτοπούλα
πάνω στα βουνά
πολεμάει για να μας φέρει
την ελευτεριά.
Με τ' αυτόματο στο χέρι
στο χέρι το δεξί
πολεμά για να μας διώξει
τον κατακτητή.

Η νοσοκόμα που θα περιποιηθεί τα τραύματα,

Έρθε η ώρα κι η γυναίκα
στον αγώνα να ριχτεί
να γιατρεύει τον αντάρτη
όταν θα τραυματιστεί.

κι ακόμα:

Νοσοκόμα μου ωραία
νοσοκόμα μου χρυσή
δεν πληγώθηκα στη μάχη
παρά με πλήγωσες εσύ.

Η εμπιστοσύνη του αντάρτη στον καπετάνιο είναι μεγάλη. Γνωρίζει πως η ζωή του κρέμεται από την απόφαση που θα πάρει. Και τον ακούει, τον αγαπά, τον εμπιστεύεται

Με τους γενναίους μας καπεταναίους
τον διαλεχτό μας λαϊκό στρατό
με το Κικίτσα πάντα αρχηγό μας
σκορπάμε στον εχθρό τον πανικό.
Επίθεση, φωνάζει ο Κικίτσας
εμπρός, αέρα, τους φάγαμε παιδιά.

κι ένα άλλο:

Με αρχηγούς τον Καρατζά,
Καλαμπαλίκη, Καραγιώργη,
που είναι οι μάνες
του λαϊκού στρατού.

Εκείνος που τραγουδήθηκε ιδιαίτερα ήταν ο Άρης Βελουχιώτης. Ο άνθρωπος που ήταν γεννημένος για καπετάνιος της Ελληνικής Αντίστασης και που αγαπήθηκε από τον επαναστατημένο λαό μας, όσο κανείς άλλος. Πολλά είναι τα τραγούδια που φέρνουν το όνομά του:

Βαριά στενάζουν τα βουνά κι ο ήλιος σκοτεινιάζει
το δόλιο το Μικρό χωριό και πάλι ανταριάζει.

Λαμποκοπούν γυμνά σπαθιά, πέφτουν ντουφέκια

ανάρια

ο Άρης κάνει πόλεμο μ' αντάρτες παλληκάρια.

— Έλα βρε άπιστε Ιταλέ, κορόιδο Μουσολίνι
να μετρηθούμε δω μαζί, να ιδείς το τι θα γίνει
δεν έχεις γέρους κι άρρωστους σήμερα για να σφάξεις
ούτε κορίτσια ντροπαλά, ούτε χωριά να κάψεις
παπάδες για να τυραννάς στη μέση το παζάρι.

Έχεις μπροστά σου σήμερα τον Καπετάνιο Άρη,
που γλήγορος σαν τον αητό, σαν το γοργό τ' αγέρι

φασίστες έσφαξε πολλούς, με δικοπο μαχαίρι.

Να και μερικά στιχάκια από άλλα τραγούδια:

Άρη, σε ποια κορφή πατείς
σε ποιο λαγκάδι τρέχεις
σε ποιο διαβολο - διάσελο
παίρνεις το φύσημά σου.

κι επίσης

Δεν είναι μια
δεν είναι δυο
Άρη μ' στον ύπνο μου
να μη σε δω.

ή

Και σε λίγο η μάχη αρχίζει.
Να κι ο Άρης μες στη μέση
με τ' αυτόματο στο χέρι
κύκλο γύρω του γυρνάει
και τον θάνατο σκορπάει.

και σε άλλο

Ο Άρης είν' τριαντάφυλλο
κι όπου να πάει μυρίζει
κι ο Ράλλης είναι γάϊδαρος
κι όπου να πάει γκαρίζει.

Αξιομνημόνευτο είναι και το γεγονός της αναφοράς του ονόματος της Παναγιάς, στα αντάρτικα τραγούδια. Η Παναγιά είναι ο φύλακας του αντάρτη, εκτός από ελάχιστους, πούταν συνειδητά άθρησκοι.

Ποια μάνα έχει δυο παιδιά στ' αντάρτικο σταλμένα
να τα φυλάει η Παναγιά, να έρθουν δοξασμένα.

και σε ένα άλλο

Μπρος στην εικόνα της Παναγίας
στεφάνια τάξαμε νικητές εμείς.

Είναι φυσικό, ο ανώνυμος στιχουργός να μειώνει τον αντίπαλο και να υπερβάλλει τα κατορθώματα των δικών του. Αυτό δε γίνεται μόνο για λόγους προπαγάνδας — για ανύψωση του ηθικού των συντρόφων του — αλλά και γιατί είναι συνηθισμένο να ταυτίζεται το "θέλω" με το "είναι":

Μετράει ο Ράλλης τρεις φορές
του λείπουν τρεις χιλιάδες.

Μετριοῦνται τ' ανταρτόπουλα
τους λείπουν τρεις λεβέντες.

Να κι οι λεβέντες πούρχονται
μ' αυτόματα στα χέρια:

Ζήτω ο ΕΛΑΣ φωνάζουνε

Ζήτω η Λαοκρατία, φωνάζουν όλα τα παιδιά.

Δυο ήταν οι κυριότερες οργανώσεις που πολέμησαν τον κατακτητή. Ο ΕΛΑΣ — που ήταν και ο μεγαλύτερος αντάρτικος στρατός — και ο ΕΔΕΣ. Ο πρώτος ήθελε μετά το διώξιμο του κατακτητή να εγκαθιδρύσει λαϊκή δημοκρατία, ενώ ο δεύτερος, με επικεφαλής το Ζέρβα, επιδίωκε να επαναφέρει την παλιά τάξη πραγμάτων. Αυτή ήταν η αιτία που αρκετές φορές συγκρούστηκαν μεταξύ τους. Αυτά είναι τα λάθη της φυλής μας, που πρέπει να τα λέμε, όσο πικρά κι αν είναι. Άλλωστε το φαινόμενο δεν είναι μόνο τωρινό. Με κάποια άλλη μορφή παρουσιάστηκε και το 1821, όπου και τότε τα στελέχη των κομμάτων δεν συνειδητοποίησαν ότι το συμφέρον της πατρίδας είναι πάνω από τα συμφέροντα του κόμματος.

Να πως έβλεπε τον ΕΔΕΣ η λαϊκή μούσα:

Τα ΕΔΕΣίτικα παιδιά

παίρνουν το μήνα δυο φλουριά

παίρνουν λίρες όπως και πρώτα
και ας μην έχουνε μπομπότα.
Μα τον αντάρτη του ΕΛΑΣ
με λίρες δεν το ξεγελάς,
πολεμά για το λαό του,
τί χαρά στο λυτρωμό του.

Ακούραστος ο αντάρτης, πολεμώντας μέρα και νύχτα,
δεν άφηνε σε ησυχία τον αντίπαλο. Όταν αυτός κοιμόταν,
ο αντάρτης ξαγρυπνούσε:

Μια βραδυά στον Κούκο
με αστροφεγγιά
μπήκανε αντάρτες
βάλανε φωτιά.
Τα άχυρα του Κούκου
δεν υπάρχουν πια
τα μετέτρεψαν οι αντάρτες
σε ερείπια.

Στο δεύτερο αντάρτικο, πολλά από τα τραγούδια του πρώτου, μεταπλάστηκαν. Κι έτσι τα συναντούμε ξανά με μικρές παραλλαγές. Ο Δημοκρατικός Στρατός βέβαια, έπλασε κι αυτός τα δικά του. Παρατηρείται πάντως ότι τα τραγούδια της περιόδου 1946 - 47 είναι περισσότερα από αυτά της αντίστοιχης 1948 - 49. Ο λαός στα πρώτα χρόνια του εμφύλιου, ήταν κοντύτερα στον Δημοκρατικό Στρατό. Τα αίτια δεν είναι του παρόντος να ερευνηθούν, άλλωστε δεν είναι άγνωστα (Δες και στο βιβλίο μου "Η ζωή μου στους Παιδικούς Σταθμούς"). Τα χωριά ήσαν άδεια, κι η διάθεση για τραγούδι περιορισμένη.

Μεταξύ των τραγουδιών, υπήρξε και ένα τραγούδι, που τραγουδήθηκε στον εμφύλιο πόλεμο, όχι μόνο από τους στρατιώτες, αλλά και από τους αντάρτες. Ήταν το τραγούδι "κάποια μάνα αναστενάζει", που έπαψε να είναι το πνευματικό παιδί του Κίτσανη, κι απέκτησε

παλλαϊκό χαρακτήρα και τραγουδήθηκε παραλλαγμένο.

Όπως μου διηγήθηκε αυτόπτης μάρτυρας, αυτό έγινε κάποιο δειλινό του '48, όταν μετά από κάποια μάχη στο Γράμμο, πάψανε τα μυδράλια και τα κανόνια και μέσα στην ησυχία πούχε βασιλέψει, ακούστηκε η φωνή ενός φαντάρου: "Έ, κατσαπλιάδες, ακούστε να σας μάθουμε ένα καινούργιο τραγούδι". Κι ο φανταράκος άρχισε μ' αηδονίσια φωνή να τραγουδάει:

Κάποια μάνα αναστενάζει
μέρα - νύχτα ανησυχεί
το παιδί της περιμένει
απ' του Γράμμου τα βουνά.
Μέσα στην απελπισιά της
κάποιος την ειδοποιεί
ότι ζει το φανταράκι
κι οπωσδήποτε θαρθεί.
Με υπομονή προσμένει
με λαχτάρα στην καρδιά
ο λεβέντης να γυρίσει
απ' του Γράμμου τα βουνά.

Όσο τραγουδούσε το φανταράκι, οι αντάρτες ακούγανε με βουρκωμένα μάτια και με σταματημένη αναπνοή. Από κείνο το βράδυ έγινε και τραγούδι του αντάρτικου, ένα τραγούδι που συγκίνησε και τα δυο στρατόπεδα.

Θα πρέπει να τονιστεί ιδιαίτερα η διαφορά — που φαίνεται μέσα από τα αντάρτικα τραγούδια — από τη μια πλευρά της ανίκανης καθοδήγησης του βουνού που με έλλειψη ρεαλισμού κήρυξε τον εμφύλιο "μέχρις εσχάτων" και δεν ήθελε σε καμιά περίπτωση νάρθει σε συνεννόηση με τον αντίπαλο για τον τερματισμό του πολέμου, και από την άλλη των ανταρτών, που μαζί με τους φαντάρους, θέλανε να γίνει συμφιλίωση ανάμεσά τους, για να τελειώσει η αιμορραγία του τόπου μας.

Η λαϊκή μούσα τραγούδησε πάνω σ' αυτό:

Τα κανόνια κι οι όλμοι ας σωπάσουν,
μια κραυγή ν' αντηχήσει παντού
συναδέλφωση αντάρτες, φαντάροι
είμαστε όλα παιδιά του λαού.

Μέσα από τα τραγούδια της δεκαετίας του '40 ζωντανεύει η νεολληνική ιστορία και σκιαγραφείται ο χαρακτήρας του Έλληνα.

- Δείχνεται πως η Ελληνική Αντίσταση δέν έχει όμοιά της, παρά μόνο τη γιουγκοσλάβικη.
- Αποδεικνύεται πως ο Έλληνας πολεμά ηρωϊκά, κάτω από αντίξοες συνθήκες, με άδειο το στομάχι, με ελλιπή οπλισμό, τό ίδιο τη νύχτα όπως και τη μέρα.
- Κατάπληξε ο Έλληνας τον κατακτητή, όταν αντιμετώπιζε το εκτελεστικό απόσπασμα με το τραγούδι στο στόμα, ίδια κι απαράλλαχτα όπως οι γυναίκες του Ζαλόγγου.
- Δεν χρειαζότανε ο αγωνιστής τα σινοπνευματώδη ποτά που πριν τη μάχη χρησιμοποιούσαν οι αλλοδαποί, για να μισομεθύσουν και να πάρουν κουράγιο. Ο Έλληνας ήταν "μεθυσμένος" απ' τ' αθάνατο κρασί του '21.

Δεν θα επεκταθώ άλλο. Αφήνω τον αναγνώστη να βγάλει μόνος τα συμπεράσματά, που βγαίνουν απ' τη μελέτη των αντάρτικων τραγουδιών.

Επιμόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Κόνιτσο

ΑΝΤΑΡΤΙΚΑ ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ

ΕΠΟΝΙΤΕΣ ΟΛΟΙ ΣΤΟΝ ΑΓΩΝΑ

Επονίτες, όλοι στον αγώνα
να συντρίψουμε το φασισμό
για να φέρουμε χαρά, αηδόνια,
με τη νίκη και τη λευτεριά.

Γερά κρατούμε τ' όπλο μας στο χέρι,
πολεμούμε με ηρωισμό
πολεμούμε και όλο τραγουδούμε
και συντριβουμε τον φασισμό.

Είμαστε ορκισμένα όλα τα παιδιά
για ν' αγωνιστούμε για τη λευτεριά.
Και θ' αγωνιστούμε για τη λευτεριά
γιατί είμαστε ορκισμένα
κορίτσια και παιδιά.

Ζήτω, Ζήτω ο Λαϊκός Στρατός
Ζήτω, Ζήτω ο Άρης ο αρχηγός.

ΟΡΗ ΚΑΙ ΔΑΣΗ

Όρη και δάση
πλέκουν στεφάνια
να στεφανώσουν
το νικητή

Και τα πουλιά
ψηλά στα ουράνια
υμνούν κι αυτά
τον ελευθερωτή

Επωδός:

Η Ελλάς φωνάζει
άγια πατρίδα
και τα παιδιά της
τα προσκαλεί

Να μη λερώσουν
το άγιό της χώμα
οι δολοφόνοι
Χιτλερικοί

Βροντάει και αστράφτει
το καριοφύλι
τους ναζικούς
όπου βρει.

Κυνηγά και τους φασίστες
πώς τους τρομάζει!
όταν ο αντάρτης
με τ' όπλο ορμάει.

ΠΡΟΣΟΧΗ, ΠΡΟΣΟΧΗ

Προσοχή, προσοχή,
σας μιλάει
στο χωνί
του ΕΑΜ η φωνή.

Προσοχή πατριώτες,
πάρτε τ' αρματα στο χέρι
σας μιλάει η πατρίδα
και ο λαός.

Μες στους δρόμους
της Αθήνας τριγυρνούσα
δίχως φαμίλια
και σπιτικό.

Στο εργοστάσιο
δε με παίρναν
πεινούσα και με κλωτσούσε
το αφεντικό.

Θα φυσήξουνε οι αέρηδες
κάποια μέρα
δροσερή γεμάτη
λευτέρη πνοή.

Θε' ν' απλώσουν
στην Ελλάδα
πέρα ως πέρα
το τραγούδι της λευτεριάς.

ΚΑΙ ΒΟΓΓΩΝΤΑΣ Ο ΑΕΡΑΣ

Και βογγώντας ο αέρας
ανεμίζει τη σημαία
τη βαμμένη μες στο αίμα
του λαού.

Τη λαϊκή τη λευτεριά μας
αναγγέλει εις τον κόσμο
Με ένα ζήτω γύρω γύρω
από παντού

Σαν ατσάλινος ο στίχος
και αλύγιστος ορμάει
στα πεδία
των τίμιων μαχών.

Δίχως τανκς, αεροπλάνα
μόνο όλμους, πολυβόλα
και ψυχή
σαν το λαϊκό στρατό.

Με αρχηγούς το Καρατζά,
Καλαμπαλίκη, Καραγιώργη,
που είναι οι μάνες
του λαϊκού στρατού.

Με καθοδήγηση λαμπρή
του στρατηλάτη μας Σαράφη
ξεψυχά ο αγγυλωτός
του φασισμού.

Να η ώρα τους ήρθε
και σαν θύελα ξεσπάει
στον αγώνα
η παγκόσμια εργατιά.

Μια κραυγή αντηχεί
στον αέρα πέρα ως πέρα
με επανάσταση
θα διώξουμε τη σκλαβιά.

Οι στίχοι και η μελωδία αυτού
του τραγουδιού, είναι του ΕΛΑΣ,
και όχι του "κόκκινου στρατού",
όπως το έχουν άλλες συλλογές.
Στον εμφύλιο τραγουδήθηκε
με παραλλαγή για τον "κόκκινο
στρατό".

ΤΟ ΤΡΑΓΟΥΔΙ ΤΩΝ ΣΑΜΠΟΤΕΡ

Στην άκρη, στην άκρη
για να περάσουμε
φασίστες, προδότες
να μη σας κάψουμε

Που μας είχαν
τόσα χρόνια
στη σκλαβιά.
Φέραμε τη λευτεριά.

Στην άκρη κάνετε
πιο παραπέρα
μη σα τινάξουμε
όλους στον αέρα.

Δημοκρατία λαϊκιά
πρόοδος, ελευτεριά
και φασίστας
δε θα μείνει πουθενά!

(Μακεδονίας)

Περνάει ο λόγος
δυναμιτιστών
περνάει ο λόχος
των καταστροφών.

Περνούνε τα μπουρλότα
δυναμίτια
που ανατινάζουν
γερμανο - παοτζιδων σπίτια.

Που ανατινάζουν
δρόμους, γέφυρες
μαζί και φάλαγγες
γερμανικές.

Τα μπουρλότα
βρε παιδιά
κάνουνε
τρανή ζημιά.

Στους φασίστες
και προδότες
και στις γερμανικές
τις μπότες.

ΜΕ ΘΥΣΙΕΣ ΠΟΛΛΕΣ

Με θυσίες πολλές
με στερήσεις τρανές
το ΕΑΜ έχει γίνει
ενότης, λευτεριά.

Τα συνθήματα κοινά
ο λαός βροντοφωνεί
δώστε όλοι συμμαχία
να γίνει λαοκρατία.

Που την θέλει ο λαός
κι οι αντάρτες που χτυπάνε
και μ' αίματα νικάνε
του λαού είναι ο στρατός.

Και αν κανείς λιγοψυχίσει
και αγκαλιάσει τον εχθρό
ορκιζόμαστε εδώ όλοι
πως από το δικό μας βόλι
σαν προδοτής θα χαθεί.

(Θεσσαλίας)

ΤΡΑΓΟΥΔΙ ΤΟΥ ΛΟΧΑΓΟΥ ΚΟΛΟΚΟΤΡΩΝΗ

Εσείς περήφανα πουλιά
που πάτε εκεί ψηλά
αν πάτε στην πατρίδα
χαιρετίσματα πολλά.

Και να πείτε στους δικούς μου
πως εγώ σκοτώθηκα
στον Αλιάκμων
ποταμό.

Άφησα γυναίκα χήρα
και παιδάκια ορφανά
να φωνάζουν, να τσιρίζουν
πεινασμένα και γυμνά!

Σώπα κόρη μ' και μην κλαις
και μην παραπονιέσαι
είσαι νέα και ωραία
και ξανα παντρεύεσαι

Είσαι άσπρη σαν το γάλα
κόκκινη σαν τη φωτιά
σαν το μάρμαρο της πόλης
που είναι στην Αγιά Σοφιά.

(Μακεδονίας)

ΓΥΡΝΑΜΕ ΑΠΟ ΤΗ ΜΑΧΗ

Γυρνάμε από τη μάχη δοξασμένη
γυρνάμε νικητές από τη φωτιά
με τη σημαία που περήφανα διαβαίνει
καθώς σκορπούμε στο λαό ελευτεριά.

Εις το Κιλκίς, το Λούες και η Μπρέντα
εδώσανε ένα μάθημα γερό
και κάναν τον εχθρό παιδιά να φεύγει
και να μιμείται πάντα το λαγό.

(Μακεδονία)

ΣΤΟ ΣΑΡΑΝΤΑΠΟΡΟ

Αντάρτες περιμέναν
στο Σαράνταπορο
για να περάσει
ο Ρήμπας, ο Τσιρήμπας
με τον Κισά Μπαζάκ

Και οι αντάρτες μας
τους βάζουν
με τους όλμους
τα πολυβόλα μας.

Και πέφτουν
εκατοντάδες
κατοντάδες
κουρνιατές γερμανοί.

(Μακεδονία)

ΞΥΠΝΑ - ΞΥΠΝΑ ΛΑΕ

Ξύπνα, ξύπνα λαέ σκλαβωμένε
ξύπνα, ξύπνα του κάμπου ραγιά.
Πάρε πάλι το όπλο στο χέρι
και αγωνίσου για την ελευτεριά.

Είναι κρίμα να ζεις στην αφάνεια
είναι κρίμα να ζεις στη σκλαβιά.
Τώρα που όλ' οι λαοί ενωθήκαν
κι αγωνίζονται για την λευτεριά.

Γύρνα δεξ στα βουνά τους αντάρτες
τους φασίστες σκληρά πολεμούν
μ' έναν πόθο και μια ελπίδα
ή να πεθάνουν ή να ελευθερωθούν

(Μακεδονίας)

ΕΙΜΑΣΤΕ ΠΑΛΛΗΚΑΡΙΑ

Είμαστε παλληκάρια
παιδάκια διαλεχτά
εμπρός, όπου μας πούνε
θα μπούμε στη φωτιά.

Τα τάγματα ασφαλείας
Βουλγάροι, Γερμανοί
κι αυτοί οι παοτζίδες
μας πήραν το ψωμί.

(Μακεδονίας)

Εμπρός παιδιά
χτυπάτε σκληρά
χτυπάτε τους φασίστες
για την ελευθεριά.

(Τρουντοβάκια:
ήταν τα βουλγάρικα
τάγματα εργασίας)

Καλύτερα στη μάχη
να πάω να σκοτωθώ
παρά στα Τρουντοβάκια
να πάω να σκλαβωθώ.

ΤΟ ΤΡΑΓΟΥΔΙ ΤΟΥ Γ. ΣΙΑΝΤΟΥ

Απ' την Αθήνα
ο Σιάντος ξεκίνησε
στα Άγραφα να πάει
γεια σου Σιάντο μου.

Επωδός

Να ζήσει το ΕΑΜ
το ΕΑΜ η μάνα μας
το ΕΑΜ των εργατών
το ΕΑΜ των αγροτών.

Ο Σιάντος δε φοβήθηκε
του Σκόμπυ τα κανόνια
γεια σου, Σιάντο μου.

Τον Σιάντο τον εβάλανε
περίστροφο στ' αυτί του
γεια σου, Σιάντο μου.

(Ο Γιώργος Σιάντος
τον καιρό της κατοχής
ήταν Γραμ. του ΚΚΕ).

ΤΟΥ ΤΡΙΤΟΥ ΛΟΧΟΥ ΤΑ ΠΑΙΔΙΑ

Βγέστε κορίτσια, βγέστετε
να μάσετε λουλούδια
και εσείς τα ανταρτόπουλα
πέστε γλυκά τραγούδια

Επωδός:

Με αντρειωμένη καρδιά
του τρίτου λόχου τα παιδιά
θα βαδίσουν εμπρός,
πάντα εμπρός κι όλο εμπρός.

Τον Σαράτη βρε παιδιά
τον έχουμε πατέρα
να τον ιδούμε στρατηγό
στην Αθήνα μιαν ημέρα.

Δες τε τα πολυβόλα μας
πως παν'
αράδα, αράδα,
στην άγρια χαράδρα.

ΑΠ' ΟΛΑ ΤΑ ΣΤΡΑΤΕΥΜΑΤΑ

Απ' όλα τα στρατεύματα
τ' αντάρτικο μ' αρέσει
πόχει τις σφαίρες σταυρωτά
περίστροφο στη μέση

Επωδός:

Γεια σας ανταρτάκια μ', γεια σας
να χαρείτε τ' άρματά σας

Αντάρτη μου το δίκωκο
μην το πολυστραβώνεις
γιατί 'κουμπά στα φρύδια σου
τον Ράλλη θανατώνεις.

Ποια μάνα έχει δυο παιδιά
στ' αντάρτικα σταλμένα
να τα φυλάει η Παναγιά
να έρθουν δοξασμένα.

Ποια μάνα έχει δυο παιδιά
στα τάγματ' ασφαλείας
να πείτε μην τα καρτερει
θα είναι σκοτωμένα.

Ανάμεσα σε δυο βουνά
δυο φίδια σκοτωμένα
το ένα είν' ο Γερμανός
και τ' άλλο είναι ο Ράλλης.

Ο Ράλλης είναι γαΐδαρος
κι ο Γερμανός σαμάρι
ο Άρης καβαλίκεψε
να πάει στο παζάρι.

Ο Άρης είν' τριαντάφυλλο
κι όπου να πάει μυρίζει
κι ο Ράλλης είναι γαΐδαρος
κι όπου να πάει γκαρίζει.

(Ηπείρου)

Ο ΡΑΛΛΗΣ

Ο Ράλλης πήγε στο γιατρό
για να τον ερωτήσει
εάν υπάρχει φάρμακο
τον ΕΛΑΣ να διαλύσει.

Και ο γιατρός τον απαντά
"Τι λες μωρέ προδότη
ο ΕΛΑΣ μας είναι ξακουστός
σε όλην την Ευρώπη"

(Μακεδονία)

(Ο Ράλλης ήτανε κυβερνήτης
της Ελλάδας στον καιρό
της κατοχής. Συνεργάστηκε
με τους Γερμανούς και ίδρυσε
τα Τάγματα Ασφαλείας, όπου
χτυπούσανε το λαϊκό κίνημα)

ΤΟΝ ΑΡΗ ΕΧΟΥΝ ΑΡΧΗΓΟ

Βγήκαν αντάρτες στα βουνά
βγήκαν να πολεμήσουν
τον Άρη έχουν Αρχηγό
τον γρανιτένιο Άρη.

Επωδός:

Χαρείτε νιοι, χαρείτε νιες
χαρείτε παλληκάρια
σαρώσανε τρανές οχιές
του Άρη τα λιοντάρια.

Κι εσύ Πατρίδα μας γλυκειά
Ελλάδα ξακουσμένη
θα ζήσεις πια τη λευτεριά
αιώνια τιμημένη

(Μακεδονία)

ΟΙ ΠΑΡΤΙΖΑΝΟΙ ΒΓΗΚΑΝΕ

Οι παρτιζάνοι βγήκανε
στις πιο ψηλές κορφούλες
γιατί έχουν σκλάβους αδερφούς
και σκλάβες αδερφούλες.

Σημαία πάλι στήσανε
στις πιο ψηλές ραχούλες
κι όλοι μαζί φωνάζανε
έχετε γεια μανούλες.

Η μάνα στέλνει μήνυμα
με δάκρυα γραμμένα
Σέρβοι, Βουλγάροι και Ρωμηοί
γινείτε όλοι ένα.

Πετάξετε τα είδωλα
που στέκουνε μπροστά σας
σεις έχετε τη δύναμη
προτάξετε τη γροθιά σας.

(Ηπείρου)

ΠΡΟΧΩΡΟΥΣΕΣ ΓΕΡΜΑΝΙΑ

Προχωρούσες Γερμανία
μέχρι το σαραντατρία
σαν αντίκρυσες τον Στάλιν
τόβαλες στα πόδια πάλι.

Κάποια μέρα, κάποια ώρα
η Ρωσία πήρε φόρα
αχ Λεμόνα, αχ Λεμόνα
έχουμε αγώνα ακόμα.
Η Ρωσία έχει Τσόνια,
Μπολσεβίκους και κανόνια.

Αχ Λεμόνα, αχ Λεμόνα
τι θα φάμε το χειμώνα,
αχ Λεμόνα, αχ Λεμόνα
έχουμε αγώνα ακόμα.

(Ποντιακό)

(Πρωτοτραγουδήθηκε
στο μικρό χωριό Νότια
και σα κεραυνός
μεταδόθηκε
σ' όλη την Ελλάδα)

Ο ΛΑΒΩΜΕΝΟΣ ΑΝΤΑΡΤΗΣ

Σ' ένα βράχο ψηλά ξαπλωμένος
ένας αντάρτης βαρειά πληγωμένος
καταπίνει τον πόνο φαρμάκι,
αχ, κάπου κάπου αναστενάζει βαρειά.

Νοσοκόμα πλησίον περνάει
και του λέει: αντάρτη γιατί
δεν σου δίνει κανένας νεράκι
δεν σου δένει κανείς την πληγή.

Μα σε λίγο ο αντάρτης πεθαίνει
και στεφάνι της δόξας φορεί.
Τέτοια δόξα κανείς την ζηλεύει,
τέτοια δόξα κανείς την ποθεί.

ΟΙ ΓΕΡΜΑΝΟΙ

Οι Γερμανοί μας είπανε
να δώσουμε τα όπλα
κι εμείς τους απαντήσαμε
δεν είναι μακαρόνια.

Επωδός:
Αχ Πατρίδα μου γλυκειά
σ' έχω πάντα στην καρδιά.

Πάει η Κόντσα, πάει η Μόλστα
πάει και το Κεράσοβο
το Τερλί, το Τεπελένι
ήρθε και η Λευτεριά.

(Ηπείρου)

Ο ΥΜΝΟΣ ΤΟΥ ΑΓΡΟΤΗ

(Υποδειγματική διμοιρία
50ού Συντάγματος)

Χαίρε σύντροφε αγρότη
θέση σου αξίζει πρώτη
εδώ στη γη που τριγυρνάς
που δουλεύεις, που πεινάς.

Πάντα λειώνει το κορμί σου
κι άλλος τρώει το ψωμί σου
σκλάβε αιώνια της γης
που εσύ θαυματοουργείς.

Ξύπνα τώρα, μη κοιμάσαι
τη ζωή σου αν λυπάσαι
ξύπνα μάθε την αλήθεια
και έλα, δόσε μας βοήθεια.

Στη σκλαβιά είσαι αιώνια
με καημούς και καταφρόνια
απ' τους λίγους φεουδάρχες
και ποικίλους ολιγάρχες.

Σ' αγοράζαν, σε πουλούσαν
και για γούστο σε χαλούσαν
στης σκλαβιάς τα μαύρα χρόνια
σου μουχλιάζαν τα πλεμόνια.

Ήρθαν οι επισηματζήδες,
Μπέηδες και Τσορμπατζήδες
κι άλλα φρούτα αφεντάδες
μαύροι εκμεταλλευτάδες.

Πα' στο σβέρκο σου καθίζουν
και το σώμα σου στραγγίζουν.
Έκανες σκληρούς αγώνες,
στης ζωής σου τους αιώνες.

Με μια σκέψη οδηγό σου
πως να σπάσεις το ζυγό σου,
λευτεριά για ν' αποκτήσεις
να μπορείς και συ να ζήσεις.

Έχυσες ποτάμια αίμα
και αυτό δεν είναι ψέμα
και δεν μπόρεσες ακόμα
με το αχ μένεις στο στόμα.

Για θυμίσου τον Αντύπα
πούλεγε "αγρότη χτύπα",
χτύπα, σπάσε τα δεσμά σου
αν θέλεις το λευτέρωμά σου.

Όλοι στον αγώνα, όλοι,
μα τον έφαγε το βόλι.
Υπουργούς και βουλευτάδες
που δεν είχες δει ποτέ

κάθε εκλογής τις μέρες
όλοι οι αγροτοπατέρες
τότε έρχονταν στα κέφια
και σας φώναζαν αδέρφια.

Μέρα, νύχτα στο ποδάρι,
νηστικός σαν το σκορδάρι
πάντα σπέρνεις και θερίζεις
μα το βιος σου δεν ορίζεις.

Πέφτουν στη σοδειά τ' αγρίμια
σαν τα όρνια στα ψοφίμια
μες στο βάλτο, τη μιζέρια
πίνοντας τα βαλτονέρια.

Τα παιδιά σου νταλακιάζουν
και απ' τον πυρετό χτικιάζουν
μοιάζουν σαν τα γεροντάκια
δώδεκα χρονών παιδάκια

Ξύπνησε λοιπόν αγρότη
έβγα έξω απ' τα σκότη
να παλαιΐψεις στο πλευρό μας
μια κρεμάλα να ετοιμάσεις.

Και ψηλά να τους κρεμάσεις
φτάνει πια η μασονία
των αστών η κοινωνία
θέλουμε λαοκρατία και
την ελευθερία

Η αγάπη και η αλήθεια
νάσαι σ' όλους μας τα στήθια
για να ζήσουμε αιώνια
λεύτεροι και με συμπόνοια

(Μακεδονίας)

ΘΑ ΠΑΡΩ ΤΟ ΝΤΟΥΦΕΚΙ ΜΟΥ

Μάνα σου λέγω δε μπορώ
τους φασίστες να δουλεύω
δε μπορώ, δε δύναμαι
εμάλιασε η καρδιά μου.

Αν μαραθεί ο βασιλικός
και πέσουν τα λουλούδια
τότε ο γυιός σου σκοτώθηκε
τα μαύρα να φορέσεις.

(Ηπείρου)

Θα πάρω το ντυοφέκι μου
να πάω να γίνω αντάρτης
να κατοικήσω σε βουνά
και στις ψηλές ραχούλες.

Νάχω τους λόγγους συντροφιά
και τα θεριά κουβέντα
νάχω και τ' ανταρτόπουλα
καθημερινά μαζί μου.

Θα φύγω μάνα
και μην κλαις
μα δός' μου
την ευχή σου.

Ευχήσου μου μανούλα μου,
φασίστες πολλούς να σφάξω
και φύτεξε τριαντάφυλλο
και μαύρο καριοφύλι

και ώσπου ανθίζουν μάνα μου,
και βγάζουνε λουλούδια
ο γυιός σου δε σκοτώθηκε
μον' πολεμάει φασίστες.

ΠΑΙΔΙΑ ΤΗΣ ΕΛΕΥΘΕΡΗΣ ΧΩΡΑΣ

Παιδιά της ελεύθερης χώρας
είμαστε μείς ξακουστά
στον κόσμο θα λείπουν για πάντα
δεσμά κι αλυσίδες, σκλαβιά.

Στις φάμπρικες και στα χωράφια
στο μέτωπο και στη δουλειά
με αμόνι, σφυρί και δρεπάνι
μαχόμαστε για λευτεριά.

Τα όπλα μας απ' τη Φιλανδία
ως τον Πόντο βροντούν με ορμή
στο Ντόνετς και στη Λακωνία
σ' αγέρα και θάλασσα, γης.

Στο Στάλινγκραντ του Βασιλέφσκι
στη Μόσχα του Ζούκωφ η φωνή
κι ως τ' άκρα του κόσμου η φωνή μας
ελπίδες στους σκλάβους σκορπάει.

Και ο Στάλιν φωτιά ο Στρατηλάτης
μιλάει με καρδιά, με πυγμή
το σύνθημα δίνει ν' αρχίσει
η μάχη τρανή, τελική.

Κι οι τύραννοι φεύγουν με τρόμο
στο διάβα της δίκαιας οργής
κι η λεύτερη χώρα εκδικιέται
τα δάκρυα όλης της γης.

(Τα "Παιδιά της Ελεύθερης Χώρας" φαίνεται να είναι Σοβιετικό τραγούδι. Όμως, ούτε τα λόγια του, ούτε τη μελωδία βρήκα μέσα στα Σοβιετικά πατριωτικά τραγούδια, ούτε τραγουδήθηκε σε άλλη χώρα. Τραγουδήθηκε όμως πλατιά στην Ελλάδα. Μάλλον η λαϊκή μας μούσα το αφιέρωσε στη Σοβιετική Ένωση, γιατί θεωρούσε τον αγώνα της, σαν δικό της αγώνα).

ΣΤΑ ΠΟΥΡΝΑΡΙΑ

Στα πουρνάρια, στα λαγκάδια
και στις ρεματιές
ζούσανε τα παληκάρια
μέρες και βραδιές

ενωμένοι, αγκαλιασμένοι
μ' ένα τους σκοπό
πώς θα φέρουν στην Ελλάδα
τον ξεσκλαβωμό.

(Μακεδονίας)

ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ ΞΑΚΟΥΣΤΗ

Μακεδονία Ξακουστή
των ανταρτών το σπίτι
εσύ που χτύπησες το Γερμανό
απ' τη στιγμή που ήρθε.

Κι εμείς τα Ηπειρωτόπουλα
σκλαβιά δεν αγαπάμε
και πέρνουμε τα όπλα μας
τον φασισμό χτυπάμε.

(Ηπείρου)

ΤΗΣ ΝΕΑΣ ΕΛΛΑΔΑΣ

Της νέας Ελλάδας
παιδιά σηκωθείτε
σκλαβιά δεν έχει
τώρα καμιά.

Πεδεμένα εσείς κορμιά
τις ζωές σας ξαναβρείτε,
χαθήκαν τα χρόνια τα παλιά
νιώστε ελεύθερη δουλειά.

Και σύ μορφωμένε
με γνώσεις απείρους
κλεισμένος σ' άγρια φυλακή
άκου με χαρά και συ
του ξεσκλαβωμού τους ήχους.

Αγρότη που σκύβεις αιώνια
κουνήσου δικά σου είναι
τώρα πια η γη.
Νέος κόσμος ξαναζει
απ' την ταπεινή ζωή σου.
Σπείρει το κνούτο
και η στολή η χρυσή
νιώσε τη χαρά και συ.

ΤΟΥ ΑΓΡΟΤΗ ΤΑ ΠΑΙΔΙΑ

Του αγρότη τα παιδιά
ξέρουν τι ζητούνε
πολεμάνε με καρδιά
όλα τ' αφηφούνε.

Ένα - δυο, ένα - δυό
θάνατος στο φασισμό.
την ελευθερία
στον δύστυχο λαό.

Ήμαστε η νέα γενιά
του λαού καμάρι
πολεμάμε με καρδιά
όλα τ' αφηφάμε.

ΤΑ ΕΔΕΣΙΤΙΚΑ ΠΑΙΔΙΑ

Γεια σου αντάρτη μου χρυσέ
ξυπόλητε και νησικέ
του ντουφέκι που κρατάς
τους φασίστες κυνηγάς

Τα Εδεσίτικα παιδιά
παίρνουν το μήνα δυο φλουριά
παίρνουν λίρες όπως και πρώτα
και ας μην έχουνε μπομπότα.

Επωδός:

Μα τον αντάρτη του ΕΛΑΣ
με λίρες δεν τον ξεγελάς
πολεμάει για το λαό του
τί χαρά, στο λυτρωμό του.

Τα Εδεσίτικα παιδιά
έχουν στρέματα πολλά
σαν της αρκούδας τη φωλιά
πέντε στρέματα ως δέκα
κι ας μην έχουνε γυναίκα.

Τα Εδεσίτικα παιδιά
θέλουν να φέρουν βασιληά,
βασιληά τρανό γομάρι
κι ας μην έχουνε σαμάρι

(Ηπείρου)

ΒΓΗΚΑΝ ΑΝΤΑΡΤΕΣ ΣΤΑ ΒΟΥΝΑ

Βγήκαν αντάρτες στα βουνά
βγήκαν να πολεμήσουν
ορέ για την ελευτεριά.

Τον Άρη έχουν αρχηγό
και ο Άρης διατάζει
πάψτε παιδιά μ' τον πόλεμο.

Πάψτε και τα κανόνια
να κατακάτσει ο κουρνιαχτός
να μετρηθούν τ' ασκέρια μας
να δούμε πόσοι λείπουν.

Μετράει ο Ράλης τρεις φορές
του λείπουν τρεις χιλιάδες
μετριούνται τ' ανταρτόπουλα
τους λείπουν τρεις λεβέντες.

Να κι οι λεβέντες πούρχονται
μ' αυτόματα στα χέρια
ζήτω ο ΕΛΑΣ φωνάζουνε.
Ζήτω η Λαοκρατία
φωνάζουν όλα τα παιδιά.

ΤΟΥ ΕΒΡΟΥ
ΛΕΟΝΤΑΡΙΑ

Του Έβρου λεοντάρια
τ' ατρόμητα παιδιά
αρπάξαμε τα όπλα
και φεύγουν στα βουνά.
Πετουν χειροβομβίδες
στα άτιμα σκυλιά.

Περνούσαν για αστειό
τον λαϊκό στρατό
μας σαν τον αντικρύζουν
τους πιάνει πανικός.

Το πήρανε απόφαση,
τον φασισμό χτυπούν
τον άτιμο κακούργο
μα όπου κι αν τον βρουν.

(Εβρίτικο)

Η ΣΤΕΛΑ
ΤΟΥ ΚΟΥΤΟΥΛΗ

Το μάθατε τι έγινε
κάτω στα Δολανιά.
Η Στέλα του Κουτούλη
δεν τ'όπραξε καλά.

Παράτησε τον άντρα της
τον Γιωργή
αντάρτη του ΕΛΑΣ
και πήρε μπουραντά.

Γιατί μωρ' Στέλα,
σκύλα κοπέλα
μας τόκανες αυτό;
παράτησες αντάρτη
και πήρες μπουραντά;

Δεν φταίω εγώ μωρ' μάνα
μον' φταίει η κακή καρδιά
που άφησα αντάρτη
και πήρα μπουραντά.

(Ηπειρού)

ΕΔΩ ΤΟΝ ΛΕΝΕ ΟΛΥΜΠΟ

Εδώ δεν είναι Μαζινό
δεν είναι Νορβηγία
εδώ το λένε Όλυμπο
βουνό με ιστορία.

Γεια σου αντάρτικο ντουφέκι
κεραυνός κι αστροπελέκι
γεια σας, γεια σας αντάρτες
της λευτεριάς προστάτες

(Μακεδονίας)

Εδώ γεννιούνται σταυραετοί
λιοντάρια και καπλάνια
πίνουν αθάνατο νερό
κι έχουν ψυχή αντρίκια.

Έχουν τα στήθια μάρμαρο
τα πόδια τους τσιλίκια
και φώναξαν τον Γερμανό
έλα να μετρηθούμε.
Ή θα μας πάρεις τη ζωή
ή θα λευτερωθούμε.

Πήρε μηχανοκίνητα
άρματα και κανόνια
βγήκε στις πέτρες, στα στενά
που τα σκεπάζουν χιόνια.

Και με τις πρώτες ντουφεκιές
οι γερμανοί τα χάνουν
γιατί οι αντάρτες πρόλαβαν
σε δυο φωτιές τους βάζουν
και ντροπιασμένοι γυρισαν
πίσω στην Κατερίνη,
αφήνοντας όπλα και κανόνια.

ΤΑΓΜΑΤΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Όλους μαζί μας βάλανε
μέσα σ' ένα τραίνο
και ρέμα, ρέμα πήγαινε
το αναθεματισμένο.

Μόλις μας πρωτοπήγανε
μας κόψαν τα μαλιά μας
αλάξανε τα ρούχα μας
και την περπατισιά μας.

Πρωϊ πρωϊ μας σηκώνανε
να κάνουμε τραμπότα
και από την πείνα την πολλή
δεν βλέπαμε την πόρτα.

Με τα σκοινιά μας δένανε
στους βράχους μας κρεμούσαν
κι αν πέσει ο βράχος μάνα μου
τρέχαν κι μας ζητούσαν.

Χέρια εδώ, πόδια εκεί
κορμιά παραχαμένα
και τα σκοινιά τα βρίσκανε
στα αίματα βαμένα.

Πού είσαι μάνα να με δεις
πως λειώνω από την πείνα
και βούλγαροι να με φρουρούν
κρατώντας καραμπίνα

(Ανατ. Μακεδονίας)

Η ΔΡΑΜΑ

Μια Κυριακή πρωϊ - πρωϊ
μια δεύτερη ημέρα
σφαγή μεγάλη έγινε
Δράμα και περιφέρεια.

Η Δράμα επλημμύρισε
ποτάμι μες στο αίμα
να κουβαλούν οι Βούλγαροι
με κάρα σκεπασμένα

Η Δράμα και αν εκάηκε
και αν έγινε βεράνι
ο κόσμος πήρε τα βουνά
κατά την Δοϊράνη

(Ανατ. Μακεδονίας)

ΓΥΡΝΩ ΜΕΣ' ΣΤΑ ΒΟΥΝΑ

Γυρνώ μες στα βουνά, λαγκάδια
που κυβερνά η προδοσιά
λευτεριά γιε μου ξαγρυπνώ
πωλούν για χρήμα το φτωχό λαό
οι πλουτοκράτες μας ρουφούν
να ζήσω λεύτερη ζωή παντοτεινή.

Γεια σου γλυκειά μου ελευτεριά
αψηφάω πόνους και χιόνια
να ζήσω λεύτερη ζωή παντοτεινή.

ΟΥΡΛΙΑΧΤΟ

Ουρλιαχτό πεινασμένου θηρίου δεν ακούν
χινοθύελλες μαινόνται δαιμονισμένες
στους ανέμους το βούισμα αγνά ξεχωρίζουν
των εχθρών χασμαρίσματα θριαμβευτικά.

Να που παρατραβήξανε τα μαύρα χρόνια
η ζάρα του δένει την καρδιά
το χρυσάφι σβήνει την τοτινή την ομορφιά.

ΕΠΙΘΕΣΗ ΦΩΝΑΖΕΙ Ο ΚΙΚΙΤΣΑΣ

Με τους γενναίους μας καπετανέους
τον διαλεχτό μας λαϊκό στρατό
με τον Κικίτσα πάντα αρχηγό μας
σκορπάμε στον εχθρό τον πανικό.

Τα πολυβόλα αστράφτουν και βροντούνε
οι όλμοι βάζουν μες στις ρεματιές
επίθεση, φωνάζει ο Κικίτσας,
εμπρός αέρα, τους φάγαμε παιδιά.

Οι παοτζήδες οι εθνοπροδότες
πετούν τα όπλα μέσα στα κλαδιά
και στον ΕΛΑΣ "δεν φταιμε εμείς φωνάζουν
σηκώνοντας τα χέρια τους ψηλά".

(Μακεδονίας)

ΜΙΑ ΧΟΥΦΤΑ ΠΛΟΥΤΟΚΡΑΤΕΣ

Μια χούφτα πλουτοκράτες
μια σπείρα φασιστών
με τη ζωή μας παίζουν
την πείνα των φτωχών.

Εμπρός, εμπρός αντιφασίστες
στην πάλη εμπρός, εμπρός,
το σύνθημά μας είναι
κάτω ο φασισμός.
Το σύνθημά μας είναι
ζήτω ο αντιφασισμός.

Στον πόλεμο μας στέλνουν
σαν τα λωλά τ' αρνιά
για ν' αποχτήσουν λίγοι
να μείνουν ορφανά
και στο λαό χαμεύουν
φασιστικά δεσμά.

ΤΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΤΟ ΑΣΤΙΚΟ

Το σύστημα το αστικό
αλλάζει τώρα και αυτό
εγέρασε δεν ημπορεί
στα πόδια άλλο να σταθεί.

Τρίζει, γκρεμίζει, χάνεται
τα ίχνη του αφήνει
στραβούς, κουτσούς, ερείπια
στη σφαίρα που έχει μολύνει
αέρας τώρα καθαρός,
ήλιος λαμπερός και φωτεινός
στη γη θε να φέξει
κι όλων των σκλάβων τις πληγές
γλυκά θα θεραπεύσει.

ΜΗ ΦΟΒΑΣΤΕ ΗΠΕΙΡΩΤΕΣ

Μη φοβάστε Ηπειρώτες
και δεν είστε μοναχοί
δυο χιλιάδες Θεσαλιώτες
έρχονται για βοηθοί.

Φέρνουν τρόφιμα και στάρι
φέρνουν ρούχα στα παιδιά
σαν τα στέλνουν με καμάρι
τα Θεσαλιώτικα παιδιά.

(Αναφέρεται στην αποστολή
τροφίμων – τέλη Μάη 1944 –
στους Ηπειρώτες από τους
Θεσσαλούς της περιοχής
Καρδίτσας και Σοφράδων).

**ΜΕΣ' ΣΤΗ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ ΜΑΣ**

Μες στη Θεσσαλονίκη μας
είναι οι μαχητές μας
είναι τα παλληκάρια μας
που πολεμούν για μας.

Άμιλα έχει κηρυχτεί
με γέλια, με τραγούδια
και η ΕΠΟΝ μας προχωρεί
για μια ζωή καινούργια.

(Μακεδονίας)

**Ο ΕΛΑΣ
ΠΡΟΧΩΡΕΙ**

Ο ΕΛΑΣ προχωρεί
για μια νέα ζωή,
Ελασίτες εμπρός
βοηθός ο Θεός.

.....
(Μακεδονίας)

**ΔΥΟ ΚΑΡΑΒΙΑ
ΕΡΧΟΝΤΑΙ**

Δυο καράβια έρχονται
απο την Βρετανία
φέρνουν ρέγκες και ρετσινόλαδο
για την λαοκρατία.

.....
(Μακεδονίας)

**ΑΦΗΝΩ ΓΕΙΑ
ΣΤΟΝ ΟΛΥΜΠΟ**

Αφήνω γεια στον Όλυμπο
και στο λαμπρό φεγγάρι
και σας λημέρια όμορφα
πλατάνια με τους ίσκιους.

σύντροφε καπετάνιε μου
του Ολύμπου το ξεφτέρι

.....
.....

**ΑΠΑΡΑΤΗΣΕ
Ο ΖΕΡΒΑΣ**

Απαράτησε ο Ζέρβας
μέσα στα Φραξιά
τεντιερέδες, κατσαρόλες,
γλάστρες και ταψιά

.....
.....

(Η πείρου)

ΠΑΣΑΝ ΟΙ ΠΑΠΙΕΣ

Πάσαν οι πάπιες
πάσαν οι χήνες
πάσαν και οι κλωσαρίνες.
Τις έφαγε όλες ο Ζέρβας
κάτω στις ρεματιές

.....
.....

ΜΙΑ ΒΡΑΔΥΑ ΣΤΟΝ ΚΟΥΚΟ

Μια βραδυά στον Κούκο
με αστροφεγγιά
μπήκανε αντάρτες
βάλανε φωτιά.
Τ' άχυρα του Κούκου
δεν υπάρχουν πια
τα μετέτρεψαν οι αντάρτες
σε ερείπια.

Σκότωσαν προδότες
κι έναν παπά,
κάψανε την Τράπεζα
κι όλα τα χαρτιά
για να γλυτώσει η φτώχεια
από την ξυπολισιά.

ΑΠΟΨΕ ΘΑ ΠΛΑΓΙΑΣΟΥΜΕ

Απόψε θα πλαγιάσουμε
σε μαλακό χορτάρι
θα δώσει και θα πάρει
το γλέντι μας παιδιά.

Επωδός:

Ελλάδα μας, Ελλάδα
αστέρι τ' ουρανού
Ελλάδα μας, Ελλάδα
δεν βγαίνεις απ' το νού.

Εμπρός μη χάνουμε καιρό
κι ας μπορούμε αράδα - αράδα
Ελλάδα μας, Ελλάδα
αστέρι τ' ουρανού.

Ας έρθει ο χάρος για να δει
με τι κορμιά θα μπλέξει
ας έρθει κι ας διαλέξει
κι ας μπει στη μαύρη γη.

Η αγάπη θέλει φίλημα
κι ο πόλεμος τραγούδια
στην κεφαλή λουλούδια
και φλόγα στην καρδιά.

(Μακεδονίας)

ΣΤΗ ΒΡΑΣΤΑΜΙΤΑ

Στη Βρασταμίτα ένα βράδυ
προτού νάβγη το φεγγάρι
ήταν δέκα και μισή
δεν έβλεπες ούτε ψυχή

Επωδός:

Του Κρατερού οι αντάρτες
επιτεθήκαν στους Γερμαναράδες
οι Γερμανοί τρομάξανε
και τ' άρματα πετάξανε
πέντε κανόνια είχανε
στάχτες κι αυτά έγινανε.

Ογδόντα οκτώ εφάγαμε
εκδίκηση ζητάγαμε.

Την άλλη μέρα το πουρνό
έκαψαν όλο το χωριό.

(Τον Αύγουστο του 1944

αντάρτες του ΕΛΑΣ χτύπησαν

στη Βρασταμίτα τους Γερμανούς)

ΣΤΟ ΒΟΥΤΗΜΑ

Στο Βούτημα στις Καρυδιές
είναι ένα πηγαδάκι
αντάρτες πίνουνε νερό
κι οι Γερμανοί φαρμακι.

ΨΗΛΑ ΣΤΟ ΚΑΡΑΝΤΑΓ

Θέλ'τε ν' ακούστε πόλεμο, θέλ'τε να ιδείτε μάχη;
Βγάτε ψηλά στο Καραντάγ και δίπλα στά Κεδρύλια
που πολεμούν οι αντάρτες μας να διώξουν τους φασίστες
κι εκεί θ' ακούστε πόλεμο κι εκεί θα δείτε μάχη.
Πέφτουν οι σφαίρες σα βροχή κι οι όλμοι σαν την μπόρα
τα βόλια από τ' αυτόματα λες κι είν' πυκνό χαλάζι.
Κι απ' το βαρύ το τράνταγμα, κι απ' την πολλή αντάρα
ανάδωσαν οι κουρνιαχτοί και πύκνωσαν τα πούσια,
θολούρισαν τα διάσελα κι οι κάμποι σκοτεινιάσαν
και στις βαθειές τις λαγκαδιές σαν πίσσα κατακάθι
κι ένας στον άλλον λέγανε, στόμα στ' αυτί οι αντάρτες
— Καιρός να τους ξεφύγουμε, μες τούτα τα σκοτάδια.
Σιγά - σιγά ξεκόβουνε, κλεφτά - κλεφτά ξεσέρνουν
κι όπως βαδίζουν φυλαχτά και παν να σκαπετήσουν
το στράτευμα της λευτεριάς ξεγύμνωσε τις λόγχες
σαν ηλιαχτίδες λάμπανε, σαν ηλιου φως αστράψαν
και τα σκοτάδια αναμεράν και ξερωτάν οι τόποι
και μια φωνή, τρανή βουή, σηκώθηκε απ' άκρη σ' άκρη
— Πάνω τους ανταρτόπουλα, γενηά αντρειωμένων
χτυπάτε τους, βαράτε τους, απάνω τους λεβέντες.

(Στις 20 - 24 Φλεβάρη 1944, 10.000 Γερμανοί βοηθούμενοι
από δύο Βουλγαρικά συντάγματα του Κιλκίς και του Λαγκαδά,
και ενισχυόμενοι από τους ντόπιους συνεργάτες τους,
έκαναν εκκαθαριστικές επιχειρήσεις στο Καραντάγ.
Αποκρούσθηκαν από το 3ο Σύνταγμα του ΕΛΑΣ).

ΝΟΣΟΚΟΜΑ ΜΟΥ ΩΡΑΙΑ

Νοσοκόμα τα μαλιά σου
κάν' τα σκάλα ν' ανεβώ
να φιλήσω την ελιά σου
και τον άσπρο σου λαιμό.

Νοσοκόμα μου ωραία
νοσοκόμα μου χρυσή
δεν πληγώθηκα στη μάχη
παρά με πλήγωσες εσύ.

Νοσοκόμα κι αν πεθάνω
μη με θάβεις μακριά
θάψε με μες στην αυλή σου
να μ' έχεις πάντα συντροφιά.

(Ηπείρου)

ΕΛΛΑΔΑ, ΕΛΛΑΔΑ

Ελλάδα, Ελλάδα
Σερβία, Αλβανία
έλα και συ Ρωσία μας
που σ' έχουμε καμάρι
να κάνουμε τον Γερμανό
να τρέμει σαν το ψάρι.

ΨΗΛΑ ΣΤΟ ΚΑΡΑΝΤΑΓ

Θέλ'τε ν' ακούστε πόλεμο, θέλ'τε να ιδείτε μάχη;
Βγάτε ψηλά στο Καραντάγ και δίπλα στά Κεδρύλια
που πολεμούν οι αντάρτες μας να διώξουν τους φασίστες
κι εκεί θ' ακούστε πόλεμο κι εκεί θα δείτε μάχη.
Πέφτουν οι σφαίρες σα βροχή κι οι όλμοι σαν την μπόρα
τα βόλια από τ' αυτόματα λες κι είν' πυκνό χαλάζι.
Κι απ' το βαρύ το τράνταγμα, κι απ' την πολλή αντάρα
ανάδωσαν οι κουρνιαχτοί και πύκνωσαν τα πούσια,
θολούρισαν τα διάσελα κι οι κάμποι σκοτεινιάσαν
και στις βαθειές τις λαγκαδιές σαν πίσσα κατακάθι
κι ένας στον άλλον λέγανε, στόμα στ' αυτί οι αντάρτες
— Καιρός να τους ξεφύγουμε, μες τούτα τα σκοτάδια.
Σιγά - σιγά ξεκόβουνε, κλεφτά - κλεφτά ξεσέρνουν
κι όπως βαδίζουν φυλαχτά και παν να σκαπετήσουν
το στράτευμα της λευτεριάς ξεγύμνωσε τις λόγχες
σαν ηλιαχτίδες λάμπανε, σαν ηλίου φως αστράψαν
και τα σκοτάδια αναμεράν και ξερωτάν οι τόποι
και μια φωνή, τρανή βουή, σηκώθηκε απ' άκρη σ' άκρη
— Πάνω τους αντάρτοπουλα, γενηά αντρειωμένων
χτυπάτε τους, βαράτε τους, απάνω τους λεβέντες.

(Στις 20 - 24 Φλεβάρη 1944, 10.000 Γερμανοί βοηθούμενοι από δύο Βουλγαρικά συντάγματα του Κιλκίς και του Λαγκαδά, και ενισχυόμενοι από τους ντόπιους συνεργάτες τους, έκαναν εκκαθαριστικές επιχειρήσεις στο Καραντάγ. Αποκρούσθηκαν από το 3ο Σύνταγμα του ΕΛΑΣ).

ΝΟΣΟΚΟΜΑ ΜΟΥ ΩΡΑΙΑ

Νοσοκόμα τα μαλιά σου
κάν' τα σκάλα ν' ανεβώ
να φιλήσω την ελιά σου
και τον άσπρο σου λαιμό.

Νοσοκόμα μου ωραία
νοσοκόμα μου χρυσή
δεν πληγώθηκα στη μάχη
παρά με πλήγωσες εσύ.

Νοσοκόμα κι αν πεθάνω
μη με θάβεις μακριά
θάψε με μες στην αυλή σου
να μ' έχεις πάντα συντροφιά.

(Ηπείρου)

ΕΛΛΑΔΑ, ΕΛΛΑΔΑ

Ελλάδα, Ελλάδα
Σερβία, Αλβανία
έλα και συ Ρωσία μας
που σ' έχουμε καμάρι
να κάνουμε τον Γερμανό
να τρέμει σαν το ψάρι.

ΓΙΑ ΣΕ ΠΑΤΡΙΔΑ ΜΑΣ ΕΛΛΑΔΑ

Για σε πατρίδα μας Ελλάδα
ζώσαμε τ' άρματα ξανά
τη λευτεριά μας για να δούμε
σκίζουμε κάμπους και χωριά.

Σ' αυτόν τον ιερό αγώνα
έχουμε σύμμαχους γερούς
σε θάλασσα, στεριά κι αέρα,
τους δημοκρατικούς λαούς.

Αυτά που έγραψε ο Ρήγας
σ' έναν καιρό, παλιό καιρό,
οι παρτιζάνοι απ' τα Βαλκάνια
τα έκαναν έργο ζωντανό.

Εμείς δεν θέλουμε πολέμους,
όπλα κανόνια και σπαθιά,
μον' θέλουμε μια κοινωνία
όλοι οι λαοί να ενωθούν.

Δεν θέλουμε την άγια γη μας
να την πατούν κατακτητές,
κι ούτε το αίμα μας να πίνουν
οι Βρετανοί ιμπεριαλιστές.
Θέλουμε μια δημοκρατία
κι όχι τον Παύλο Βασιληά.

ΗΡΘΕ Η ΩΡΑ ΚΙ Η ΓΥΝΑΙΚΑ

Έρθε η ώρα κι η γυναίκα
στον αγώνα να ριχτεί
να γιατρεύει τον αντάρτη
όταν θα τραυματιστεί.
Ένας θάνατ' ο σκοπός της
αγώνας για την λευτεριά.

ΣΚΥΛΙΑ ΤΟΥ ΒΑΣΙΛΗΑ

Σκυλιά του Βασιληά
σηκώσανε κεφάλι
να βάλουνε θηλειά
και πάλι στο λαό.

Έφτασε ο καιρός
ξανά ο λαός
να γίνει δημιουργός.

Μες στην ΕΠΟΝ, στην ΕΠΟΝ
για τη Λαϊκή Δημοκρατία
μες στην ΕΠΟΝ, στην ΕΠΟΝ
για την πλέρια ελευθερία.

(Ηπείρου)

ΤΟ ΤΡΑΓΟΥΔΙ ΤΟΥ ΤΣΩΡΤΣΙΑ

Θέλησε ο Τσώρτσιλ ο Λεβέντης
κάποτε να γενεί κι αυτός
ωσάν τον Ναπολέοντα
πολύ μεγάλος και τρανός.

Επωδός:

Χα, Χα, Χα, Χα,
βρε τον κοιλαρά,
βρε τον κερατά.

Θέλησε και στην Ελλάδα τώρα
μια επίσκεψη να κάνει
τον κλίμα δεν τον δέχτηκε
και έγινε καπνός.

ΟΤΑΝ ΠΕΡΑΣΕΙ

Όταν περάσει
και τούτη η μπόρα
γιγιάδες δώρα
θα βγάζει η γης.

Επωδός:

Όπουνε βράχια
θα βγαίνουν στάχια
και τα ποτάμια
με ορμή θα κυλούν.

Και ο ήλιος θε να λάμπει
σα μεγάλος αδερφός
να γιορτάζουν όλοι οι κάμποι
μες στα πλούτη και στο φως.

Σίδερο θάναι
του αγρότη τα χέρια
με τα τρακτέρια
που θα κινούν.

Η ΝΕΑ ΓΕΝΙΑ

Όπου άγγιξαν οι πόνοι
και αναστέναζαν παντού
όλα τα βρεμένα στήθια
ξεσηκώθηκαν παντού.

Καμαρωτά και φλογερά
διαβαίνουν και σκορπούν χαρά
καμαρωτά σκορπάει φως
σκορπάει φως η νέα γενιά.

.....

ΓΗΣ ΜΟΥ ΟΜΟΡΦΗ ΓΛΥΚΕΙΑ

Γης μου όμορφη γλυκειά
γης μου σκλαβωμένη
σ' έχω μέσα στην καρδιά
δα σε λησμονώ.

Όμορφη πατρίδα μου
κόρη πικραμένη
αγόρι μου αχώριστο
βράδυ και πρωϊ.

Για σε πατρίδα μου χρυσή
χαλάλι τ' όνομά σου
σου ορκίζομαι πως δεν αργεί
νάρθει η λευτεριά σου.

ΤΙ ΤΑ ΘΕΛΟΥΜΕ ΤΑ ΟΠΛΑ

Τί τα θέλουμε τα όπλα
τα κανόνια, τα σπαθιά
να τα κάνουμε τρακτέρια
για να οργώνει η αγροτιά.

Τί τον θέλουμε τον Γιώργη
τον φασίστα Βασιληά
που μας έφερε στη χώρα
την ξένη την σκλαβιά.

ΜΙΑ ΜΕΡΑ ΣΕ ΜΙΑ ΦΑΜΠΡΙΚΑ

Μια μέρα σε μια φάμπρικα εργάτης ομιλούσε
την εργατιά εξύπναγε και τη καθοδηγούσε
αδέρφια εμείς δουλεύουμε, εμείς δημιουργούμε
στη γη αυτά που φαίνονται εμάς υποτιμούνε.
Ως πότε θα δουλεύουμε για μια χούφτα ανθρώπους
τους κόπους μας, τον ιδρώτα, χρυσό κάνουν δικό τους.

Άλλα δεν πρόφτασε να πει κι η αστυνομία μπαίνει
τα ροζιασμένα χέρια του αμέσως σφιχτοδένει
στη φυλακή, όπου κι αυτή απ' τους εργάτες είν' χτισμένη
της εργατιάς αγωνιστής φυλακισμένος μένει.

**ΑΘΗΝΑ ΜΑΣ
ΓΛΥΚΕΙΑ**

Μες στις τρεις του μήνα
του Δεκέμβρη
εσκοτώσανε τα αθώα μας
παιδιά.

Και γεμίσαν την Αθήνα
από τάφους
του Πλαστήρα
και του Σκόμπυ τα σκυλιά.

Ω, Αθήνα μας γλυκειά
κρυφό καμάρι
μες στο αίμα σε βουτούν
είναι οι σκλάβοι.

Σε πουλήσαν
οι μπουραντάδες
για να φέρουνε ξανά
τους αφεντάδες.

Μα σας είδε ο λαός
αυτή τη στάση
του Πλαστήρα και του Σκόμπυ
τα σκυλιά

χύνει το αίμα του
χωρίς να λογαριάσει
και ζητάει
μια ώρα Λευτεριά.

**Ο ΓΙΩΡΓΗΣ
ΒΑΣΙΛΗΑΣ**

Τι τον θέλουμε τον Γιώργη
τον φασίστα Βασιληά;
Εμείς τον θέλουμε τον Γιώργη
τον φασίστα Βασιληά
να τον βάλουμε στ' αλώνι
τα παπούτσια να μπαλώνει.

(Ηπείρου)

Ο ΣΚΟΜΠΗΣ

Στο ράδιο ακούσαμε
τον Σκόμπη να φωνάζει
πως στην Ελλάδα έρχεται
μαζί με αραπάδες.
Κουκουέ, κουκουέ,
κουκουέ, κουκουέ, κουκουέ
Σάντο μου να σε χαρώ.

Η Αγγλία θέλει πόλεμο
κι η Ελλάς Λαοκρατία
και μεις θα βοηθήσουμε
για μια ελευθερία.
Κουκουέ, κουκουέ,
κουκουέ, κουκουέ, κουκουέ
Σάντο μου να σε χαρώ.

(Θεσσαλία)

ΦΕΥΓΟΥΝ Τ' ΑΔΕΡΦΙΑ ΜΑΣ

Φεύγουν τ' αδέρφια μας
απ' τα χωριά μας
σημαία υψώνουνε
κι αναχωρούν.

Μπρος στην εικόνα
της Παναγίας
στεφάνια τάξαμε
νικητές εμείς.

Δυο χρόνια τώρα
μας κυνηγούσανε
για να προδώσουμε
τον τίμιο λαό.

Θα φύγω μάνα μου
θα πάω στον πόλεμο
θα πάω στα βουνά
στα αντάρτικα.

Άκουσε μια φωνή
τώρα που βγαίνει
μέσα απ' τα σίδερα
της φυλακής.

Είμαστε κείνοι
που αγωνιστήκαμε
για του λαού μας
τη λευτεριά.

Βγήκαμε στα βουνά
τα ζώσαμε ξανά
για να τσακίσουμε
τη μαύρη σκλαβιά.

Και αν δεν γυρίσω
από τον πόλεμο
θάνατι για σένα
τιμή περισσή.

(Τραγουδήθηκε
στις επιστρατεύσεις
και όταν έφευγαν
τα μικρά Ελληνό-
πουλα στις Λαϊκές
Δημοκρατίες).

ΕΧΩ ΒΑΡΚΑ

Έχω βάρκα για σεργιάνι
μα για βρετανό δεν κάνει

Επωδός:

Ζουμπριαλαριλαλό
Βάρκα γιαλό.

Θα τη βάλω και τιμόνι
για να πάει η βάρκα μόνη

Θα τη βάλω και πανάκι
μ' ένα σφυροδρεπανάκι

Είμαστε και κουκουέδες
μα δεν είμαστε χαφιέδες.

Είμαστε και Κάπα Κάπα
όλοι φίλοι του μουστάκα.

Είμαστε και Επονίτες
μα δεν είμαστε αλήτες
(Δοτ. Μακεδονίας)

ΝΕΟΙ ΤΥΡΑΝΝΟΙ ΣΤΗ ΧΩΡΑ

Νέοι τύρανοι στη χώρα
ήρθαν να καθίσουν τώρα.

Επωδός:
Εμπρός παιδιά με μια καρδιά
χτυπάτε τους φασίστες,
χαρίστε λευτεριά.

Σφάζουν, δέρνουν το λαό μας
και ριμάζουνε το βιό μας.

Μα ο αδούλωτος λαός
ξεσηκώθηκε ορθός.

Ο λαός μας αγαπάει
και γι αυτό μας βοηθάει.

(Γρεβενιώτικο)

Ο ΔΗΜΗΤΡΗΣ Ο ΛΕΒΕΝΤΗΣ

Ο Δημήτρης ο λεβέντης
του λαού παιδί
με τα πράϊτα στο λιβάδι
κάθε μια να βγει.

Τούρθε η μπόρα, τούρθε αντράλα
συμφορά τρανή
ξένοι πάλι αφεντάδες
μας πατάν τη γή.

Κι ο Δημήτρης ο λεβέντης
τ' όπλο ξεκρεμά
σε ψηλά βουνά ανεβαίνει
μ' ούλα τα παιδιά.

Δεν τον σκιάζουν τα κανόνια
μήτε ο Μπουραντάς
ήτανε παλιός αντάρτης
ο Μήτρος του ΕΛΑΣ.

Μέρες γρήγορα διαβαίνουν
και ο καιρός περνά
κι ο Δημήτρης έχει γίνει
θρύλος στα βουνά.

Έχει ελαφιού ποδάρια
λιονταριού καρδιά
τον ζηλεύουν, τον θαυμάζουν
όλα τα παιδιά.

ΕΜΕΙΣ ΤΑ ΑΝΤΑΡΤΑΚΙΑ

Εμείς τα ανταρτάκια
δε θέλουμε σκλαβιά
μα παίρνουμε τα όπλα
και πάμε στα βουνά.

Μην κλαις γλυκειά μου μάνα
και μην πικραίνεσαι
αν μάθεις πως πεθαίνω
μη μαυροφορένεσαι.

Εμείς κι αν σκοτωθούμε
το γράφει η μοίρα μας
το αίμα μας χαλάλι
για τον αγώνα μας.

(Μακεδονία)

ΑΝΤΑΡΤΕΣ ΒΓΗΚΑΝ

Αντάρτες βγήκαν
πάνω στα ψηλά βουνά
οι δημοκρατικοί παλεύουνε
με πίστη.

Για δίκαιο αγώνα
λεύτερη πατρίδα
ανεξαρτησία
και τιμή.

Με αρχηγό γενναίο
στρατηγό τον Μάρκο
οι δημοκρατικοί παλεύουνε
με πίστη.

Για δίκαιο αγώνα
λεύτερη πατρίδα
ανεξαρτησία
και τιμή.

Να φύγουνε όλοι
οι Αγγλοαμερικάνοι
είν' όλη η Ελλάδα
συμφιλιωμένη
και παλεύει τώρα με ορμή.

Φωτιά, τσεκούρι
κρεμάλα στους προδότες
είν' όλη η Ελλάδα
συμφιλιωμένη
και παλεύει τώρα με ορμή.

(Δυτ. Μακεδονίας)

ΒΓΗΚΑΝ ΑΝΤΑΡΤΕΣ

Βγήκαν αντάρτες
κι αμάν, αμάν,
βγήκανε αντάρτες στα βουνά
βγήκαν να βάλουν τάξη
η ψευτιά, κλεψιά να πάψει.
Βγήκανε να πολεμήσουν
τους φασίστες να τσακίσουν.

(Ηπείρου)

Ο ΓΙΩΡΓΗΣ ΚΙ Η ΑΝΝΙΩ

Ο Γιώργης κι η Αννιώ
μαζί τρανέψανε
στο ίδιο το χωριό
και τους παντρέψανε.

Μα πέρασε ο καιρός
κι ήρθε η κατοχή
τον Γιώργη ο φασισμός
ρίχνει στη φυλακή.

Μα η Αννιώ είν' λεβεντιά
και δεν το βάζει κάτω
τον Γιώργη της μηνά
του στέλνει το μαντάτο.

Βγήκα Γιώργή μ', βγήκα
απάνα στα βουνά
αντάρτισσα τρανή
για την ελευτεριά.

ΓΡΑΜΜΕ ΚΑΡΔΙΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ

Γράμμε βουνο, φως του κόσμου
Γράμμε καρδιά της Ελλάδας
Κλέφτες, Καμενίκ και Πουλιάνα
κάστρα άпарта της λευτεριάς.

Επωδός:

Κάθε πέτρα
ταμπούρι και κάστρο
παληκάρια
κρατούν λεβεντιές.

Ω, Γράμμε,
φρούριο λεβεντιάς και νίκης
κάστρο του αγώνα,
πάντα ηρωϊκό θα είσαι.

Δε θα πέσει αδέρφια μας
χύνουμε το αίμα μας
νέος Παρθενώνας
ελεύθερη ζωή.

ΠΑΝΩ ΣΤΟΥ ΓΡΑΜΜΟΥ ΤΙΣ ΚΟΡΦΕΣ

Πάνω στου Γράμμου τις κορφές
του Σμόλικα τα πλάγια
παίρνει και δίνει ο αμανές
αντάρτικη χαβάγια.

Ζώνει ο Μάρκος τ' άρματα
μπαρουτοκαπνισμένος
χαμογελάει στο λαό
Εμπρός, άμα σας θέλω.

(Μακεδονίας)

ΒΕΛΟΥΧΙ ΜΟΥ ΠΕΝΤΑΜΟΡΦΟ

Βελούχι μου πεντάμορφο
και χιλιοδοξασμένο
λιώσε τα χιόνα γρήγορα
να χορταριάσει ο τόπος
να βγουν οι αντάρτες στα βουνά
να βγουν κι οι ανταρτοπούλες
να βγει κι ο γιος μου ο Αλέξανδρος
τους μαύρους να χτυπήσει.

Ο ΘΥΜΝΟΣ ΠΑΠΑΣΙΜΟΣ

Μπιζέρισα, βαρέθηκα
στις φυλακές κλεισμένος
θα πάρω το ντουέφκι μου
και μια χειροβομβίδα.

Θα πας μάνα μ' στο Σύνταγμα
στην πρώτη μεραρχία
μάνα μου γλυκειά
σ' αφήνω γειά.

Το μάθατε τι έγινε
στο Κηπουριό στη μάχη
σκοτώθηκε ένας λοχαγός
ο Θύμνος Παπασίμος.

Τον έκλαψαν τα Γρεβενά
και ολη η Μακεδονία
τον έκλαψαν κι οι αρχηγοί
Λασάνθης και Ψιλάνθης.

Τον έκλαψε κι η μάνα του
γυναίκα τα παιδιά
μάνα μου γλυκειά
σ' αφήνω γειά.

(Δυτ. Μακεδονίας)

Ο Θύμνος Παπασίμος
κι ο Βασίλης Σδούκος
είναι τα πρώτα θύματα
του εμφύλιου).

ΕΣΕΙΣ ΠΕΡΗΦΑΝΑ ΠΟΥΛΙΑ

Εσείς περήφανα πουλιά
που πετάτε στα κλαριά
αν θα πάτε στην πατρίδα
θα σας δώσω ένα γράμμα.

Να το δώστε στην καλή μου
και στη μάνα μου
και να της πείτε πως σκοτώθηκα
πάνω στου Γράμμου τα βουνά.

Πολεμούσα σαν λιοντάρι
και πετούσα σαν πουλί
χτυπούσα τον εχθρό μας
σαν λυσσάρικο σκυλί

(Δυτ. Μακεδονίας)

ΕΣΥ ΜΠΑΡΜΠΑ ΝΙΚΟΛΑ

Εσύ μπαρμπα Νικόλα
δεν τὸ ἔπραξες καλά
παράτησες τους μπουραντάδες
λιμούρα στα χωριά.

Αρπάξανε γουρούνια
ρολόγια ἀπ' τα συρτά
βρήκαν και μια κασέλλα
γεμάτη κλούβια αυγά.

Πήγαν να τα κλωσίσουν
να βγάλουν βασιληά
και κει που τα κλωσοῦσαν
βγάλανε κερατά.

(Ηπείρου)

(Οι Μπουραντάδες
το φθινόπωρο του 1946
κάνανε πλιάτσικο
στα σπίτια των αγωνιστῶν
στο χωριὸ Λυκόραχη της
Κόνιτσας Ηπείρου και πήρανε
ὄ,τι βρήκανε. Ἀπ' το σπίτι του
Χρήστου Σδούκου πήρανε τα
γουρούνια, τις κότες, αυγά,
ρολόγια κ.λπ.).

ΜΗ ΜΕ ΣΚΟΤΩΝΕΙΣ ΒΡΕΤΑΝΕ

Τρία ἀδέρφια εἶμασταν
τα τρία σα λιοντάρια
εμένα με σκοτώσανε
στου Γράμμου τα λιβάδια.

Μάνα μου ὅταν με γέννησες
γιατί δεν μου το εἶπες
πως ἔχει ο κόσμος βάσανα
κι εσύ μανούλα πίκρες.

Μη με σκοτώνεις βρετανέ
μη με σκεπάζεις χῶμα
ἀκόμα δεν εχάρηκα
στεφάνι κι αρραβῶνα.

Ο ΣΟΦΟΥΛΗΣ

Ο Σοφούλης με μια πίπα
έκανε κι αυτός μια τρύπα
μέσα στο νερό
βρε, μέσα στο νερό.

Ζήλεψε τον Ντινο Δόξα
προδοσίες παλιές και δόξα
βρε τον πονηρό,
βρε τον πονηρό.

Αχ Ντινο, θα τρελλαθώ Ντινο
καλά να μ' αφήνες
στα κέντρα να κοιμώμουν
Βασιληάς και υπουργείο
μα και χωροφυλακείο
τάχουν χάσει πια.

ΝΟΣΟΚΟΜΑ ΜΟΥ ΓΛΥΚΕΙΑ

Νοσοκόμα μου γλυκειά
ήρθα να με γιατρέψεις
για να μου γιάνεις την πληγή
κι όχι να με παιδεύεις.

Αντί να γιάνεις την πληγή
εσύ μου την ματώνεις
με την δικιά σου την καρδιά
όλο με θανατώνεις.

Χαθήκανε τόσοι γιατροί
με γνώση και με πείρα
και ήρθα σε σένα να χαθώ
για την κακιά μου μοίρα.

(Μακεδονίας)

ΒΡΟΝΤΑΕΙ Ο ΟΛΥΜΠΟΣ ΚΑΙ ΠΑΛΙ

Βροντάει ο Όλυμπος και πάλι
στην Γκιώνα πέφτουν κεραυνοί
σιούνται στεριές και τα πελάγη
όπλο να ακούγεται κραυγή.

Εμπρός ΕΛΑΣ για την Ελλάδα
εμπρός ακόμα μια φορά
κρατάς της λευτεριάς τη δάδα
στα δυο σου χέρια τα γερά.

Ο όρκος μένει πάντα ένας
που έχει δώσει ο ΕΛΑΣ
ν' αγωνισθεί σκληρά ο καθένας
για να λευτερωθεί η Ελλάς.

Νέο αντάρτικο γεννιέται
ν' αγωνιστεί για λευτεριά
και τους φασίστες εκδιکیέται
όπου τους βρει με ανδρεία.

ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΟΣ ΣΤΡΑΤΟΣ

Δημοκρατικός στρατός μας
τόχει πια αποφασίσει
το φασισμό να διαλύσει
γιατί θέλει να πουλήσει
την Ελλάδα μας να σβήσει.

Μα η Ελλάδα η τιμημένη
θάναι πάντα δοξασμένη
κάλεσε όλα τα παιδιά της
απάνω στα ψηλά βουνά της
για την καλή ελευτεριά της.

Φωνάξαν όλοι με μανία
να φύγει η Αμερική κι η Αγγλία
Ζήτω η Λαοκρατία
καιρός για νίκες είναι τώρα
στα όπλα κράζει η σκλάβια χώρα.

ΔΟΣ' ΜΟΥ ΜΑΝΟΥΛΑ Μ' ΤΗΝ ΕΥΧΗ

Δός' μου μανούλα την ευχή
αντάρτισσα να γίνω
δεν είναι κρίμα κι άδικο
να κάθομαι εδώ πέρα
οι άλλοι να παλεύουνε
στο Γράμμο νύχτα μέρα.

Η ΜΑΧΗ ΤΗΣ ΝΑΟΥΣΑΣ

Μια βραδυά στη Νάουσα
με αστροφεγγιά
μπήκανε οι αντάρτες
βάλανε φωτιά.

Τα οχυρά της Νάουσας
δεν υπάρχουν πια
τα μετέτρεψαν οι αντάρτες
σε ερείπια.

Σκότωσαν προδότες
και τον Μονάση
που δεν ήθελε το τέρας
να παραδοθεί.

Πέσανε στη μάχη
και πολλά παιδιά
και ο Μίμης ο λεβέντης
ο μοναχογιός.

Δεν τα έσωσε κανένας
τα Ναουσιώτικα σκυλιά
που γυρίζαν και ληστεύαν
όλα τα χωριά.

ΤΡΑΓΟΥΔΙ ΤΗΣ Π.Δ.Κ.

Ζήτω η Κυβέρνησή μας
της Ελλάδας μας φρουρός
Ζήτω η Κυβέρνησή μας
και όλος ο λαός εμπρός.
Ζαχαριάδης, Βαφειάδης
του λαού αγνιά παιδιά
στέκονται φρουροί μεγάλοι
για τη πλέρια λευτεριά.

(Η Π.Δ.Κ. ιδρύθηκε στη
Λυκόρραχη στις 23 Δεκέμβρη
1947, με Πρόεδρο τον
Μάρκο Βαφειάδη).

ΕΜΠΡΟΣ ΣΤΗΝ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗ

Εμπρός στην επανάσταση όλοι
αντηχούνε φωνές δυνατές
σηκωθείτε παληκάρια στο πόδι
με ατσαλένιες καινούργιες καρδιές.

Επωδός:

Στη μάχη όταν έρθει η ώρα
σα' μας βλέπει τρομάζει ο εχθρός
βάζουν όλμους, πολυβόλα, κανόνια
η ορμή μας δεν παύει, εμπρός.

Εγγλέζοι, Αμερικάνοι, προδότες
δολοφόνοι, κακούργοι σκληροί
τρομοκράτες του λαού μας τυράννοι
φτάνουν πια να υπάρχουν στη γη.

ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΑΠ' ΑΚΡΗ Σ' ΑΚΡΗ

Στην Ελλάδα απ' άκρη σ' άκρη
στα χωριά και μες στις πόλεις
οι εργάτες κι οι αγρότες
αγωνίζονται σκληρά.

Για να φέρουν στην Ελλάδα
λαϊκιά δημοκρατία
και ψωμί σ' όλους τους σκλάβους
ευτυχία και χαρά.

Και θαρθεί η μεγάλη ώρα
που θα ελευθερωθούμε
και θα έχουμε στη χώρα
ευτυχία και χαρά.

ΣΤΟ ΓΡΑΜΜΟ ΣΤΑ ΨΗΛΑ ΒΟΥΝΑ

Στου Γράμμου τα ψηλά βουνά
πουλιά δεν ανεβαίνουν
αντάρτες και αντάρτισσες
ανεβοκατεβαίνουν.

Γειά σου βρε Γράμμο μ' γειά σου
χαρά στ' αντάρτικά σου.

Τα πολυβόλα τα βαρειά
τα τρέμει η γης κι η χώρα
γιατί στις κάνες τους βαστούν
της λευτεριάς τα δώρα.

Απ' όλο τον βαρύ τον οπλισμό
ο όλμος με αρέσει
που ρίχνει βλήματα εκρηκτικά
εις των εχθρών την θέση.

Απ' όλα τα στρατεύματα
το σαμποτέζ μ' αρέσει
φοράει τις σφαίρες σταυρωτά
πιστόλια δυο στη μέση.

ΔΙΜΟΙΡΙΑ ΜΑΣ

Διμοιρία μας, διμοιρία μας
διμοιρία πάντα πρώτη
μες στου πολέμου τη φωτιά
τα πάντ' αφηφά.

Πάντα με ορμή χτυπάμε
όπου βρούμε τον εχθρό
και το σύνθημά μας είναι
θάνατος στο φασισμό.

Του πολέμου την αντάρα
που η πατρίδα μας καλεί
που στη πειθαρχία πρώτη
μα και στη σκοποβολή.

Και με τα όπλα μες στη μάχη
πέφτουμε μ' αντριά
και δίνουμε χτυπήματα
στη σάπια κοινωνία

(Το τραγούδι "Διμοιρία μας"
δημιουργήθηκε το 1948
όταν κηρύχτηκε άμιλα στο Δ.Σ.
για διμοιρία θα βγει πρώτη
στα ζητήματα του πολέμου).

ΠΑΙΔΙΑ ΣΗΚΩΘΕΙΤΕ

Παιδιά σηκωθείτε
να βγούμε στους δρόμους
γυναίκες και άντρες
με όπλα στους ώμους.

Στο κόκκινο λάβαρο
πάντα πιστοί
η σάλπιγγα κράζει
και μας προσκαλεί.

Το Βίτσι κι ο Γράμμος
που βάφτηκαν με αίμα
μας δίνουνε θάρρος
μας στέλνουν κραυγές
εμπρός επαναστάτες
για νίκες λαμπρές.

Πεθάναν αλήθεια
στα στα πόστα τους όλοι
με θάρρος αφηφώντας
του δήμιου το βόλι.

Πεθάναν αλήθεια
χαθήκαν πολλοί
σε άνιση μάχη
σε πάλη σκληρή.

ΞΥΠΝΑ ΛΑΕ!

Ξύπνα λαέ απ' τον ύπνο σου
για δες προς τη Ρωσία
να δεις τον ήλιο πως φωτίζει
τη νέα κοινωνία.

Φαντάρους κι αν μας πάρουνε
στον πόλεμο κι αν πάμε
την εργατιά και αγροτιά
εμείς την αγαπάμε.

Στον ιερό αγώνα μας
όλοι ας ορκιστούμε
και απ' τους φρικτούς τυράννους μας
να απελευθερωθούμε.

Δεν μας φοβίζουν φυλακές
ούτε και εξορίες
κι απ' τους φριχτούς τυράννους μας
να απελευθερωθούμε.

ΤΟ ΧΩΡΙΟ ΜΟΥ

Σε βουνό πλαγιά ένα - ένα
σκορπισμένα τα φτωχά
του χωριού μου ήταν σπαρμένα
τα σπιτάκια τα λευκά.

Στην πλατεία με τα πλατάνια
χόρευαν τις Κυριακές
και φορούσαν τα γιορτάνια
όλοι οι νέοι με τις νιες.

Ήρθε ο πόλεμος, ήρθε η μπόρα
στο φτωχό μου το χωριό
και μου τόκαψε και τώρα
μένουν όλα ρημαδιό.

Επωδός:

Χωριό μου αγαπημένο
άκου τι θα σου πω:
η μπόρα σα θα περάσει
και θάρθει η λευτεριά
τότε θε' να γελάσει
τα χείλη και η καρδιά.
(Ηπείρου)

ΣΤΙΣ ΛΑΪΚΕΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΕΣ

Στις λαϊκές δημοκρατίες
μες στη χαρά
ζούμε με την ειρήνη
και με τη λευτεριά.

Τραγούδια και παιχνίδι
παιχνίδι μουσική
του μέλλοντος θα γίνουμε
καινούριοι δημιουργοί.

(Τραγουδήθηκε στους
Παιδικούς Σταθμούς
της Ρουμανίας)

Ο ΜΗΤΡΟΣ

Δεν σου 'πα εγώ βρε Μήτρο
τα γίδια μη βοσκάς
αντάρτες θα σε πάρουν
και πίσω δε γυρνάς.

Σε πήρανε μαζί τους
μακρυά στην ξενητειά
εκεί στη Ρουμανία
με τ' άλλα τα παιδιά.

Γύρνα Μήτρο μ' στο χωριό
σου βρήκα νύφη απ' εδώ
και μην πάρεις καμιά ξεν'
και τι θα κάμω εγώ η καυμέν'.

Μάνα μου καλή μητέρα
θα σε ξαναδώ μια μέρα
γιατί ζω με την ελπίδα
να γυρίσω στην Πατρίδα.

(Η πείρου)

ΑΓΓΛΟΑΜΕΡΙΚΑΝΟΙ ΙΜΠΕΡΙΑΛΙΣΤΕΣ

Το ΕΑΜ, ΕΛΑΣ κι η ΕΠΟΝ μαζί
ο λαός μας ενωμένος και πιστός
θάβει για πάντα τον φασισμό
και βαδίζει για σοσιαλισμό.

Τώρα που ξυπνήσαν όλοι οι λαοί
βασιλιάδες δεν θέλουν πια οι λαοί
κι ένα σύνθημα όλους οδηγεί
εμπρός, λαοκρατία λαϊκή.

Αγγλοαμερικάνοι ιμπεριαλιστές
μπήκανε στην χώρα σαν κατακτητές
θα την πάθουν σαν τον Γερμανό
απ' τον Δημοκρατικό Στρατό.

ΟΙ ΑΝΤΑΡΤΕΣ ΣΤΟ ΧΩΡΙΟ

Με τα όπλα τους στον ώμο
κατεβαίνουνε στο δρόμο
οι αντάρτες στη σειρά.
Έχουν χέρια από ατσάλι
σιδερένια τη γροθιά
ψηλά από τα μπαλκονάκια
ο λαός τους χαιρετά.

Γεια χαρά σας, με τη νίκη
πάντα εμπρός για την πατρίδα.
Είστε του λαού καμάρια
περηφάνεια και ελπίδα.

Ο εχθρός έχει τρομάξει
φεύγει, φεύγει, τι θα κάνει
τα ντουφέκια θα πετάξει.

ΕΜΕΙΣ ΕΔΩ

Εμείς εδώ δεν ήρθαμε
μόνο για να γλεντούμε
μον' ήρθαμε να μάθουμε
σκληρά να πολεμούμε.

Με το κοντό τ' αυτόματο
και με το πολυβόλο
παιδιά θα ελευθερώσουμε
εμείς τον κόσμο όλο.

Η ΣΟΥΛΙΚΟ

Μέρα νύχτα μόνος γυρνώ,
την καλή μου αναζητώ
για τη λευτεριά πήγε στον πόλεμο,
ποια την είδε τη Σούλικο;

Η Σούλικο στον πόλεμο σκοτώθηκε
μόνο για εμάς δεν χάθηκε.
Πού κοιμάται η μικρή Σούλικο
να δω τον τάφο τον ηρωικό;

Ρώτησα ένα ρόδο μικρό,
κόκκινο και ντροπαλό
κι όπως μ' άκουγε έτρεμε δειλό - δειλό
τάχα νάσαι εσύ Σούλικο;

Τα πουλιά στο δάσος κελαϊδούν
και τη Σούλικο ευχαριστούν.
Η Σούλικο στον πόλεμο σκοτώθηκε
ζει και θα ζει η Σούλικο.

(Η Σούλικο είναι Γεωργιανό τραγούδι.
Ήταν το αγαπημένο τραγούδι του Στάλιν.
Τραγουδήθηκε σ' όλες τις Ανατολικές χώρες
μετά τον 2ο Παγκόσμιο Πόλεμο, και το
τραγούδησαν και τα Ελληνόπουλα
στους Παιδικούς Σταθμούς της Ρουμανίας).

ΕΩΣ ΠΟΤΕ Η ΜΑΥΡΗ ΑΚΡΙΔΑ

Έως πότε η μαύρη ακρίδα
έως πότε ο μαύρος φασισμός
θα σπαράζει τη δόλια μας πατρίδα.
Ενωθείτε αδέρφια, εμπρός.

Ο πατέρας τον γιο του δεν ορίζει
ο αδερφός την αδερφή να χτυπά
κι ο φίλος τον φίλο του να σφάζει
τίνος Έλληνα καρδιά το βαστά.

Ας αρπάξουμε όλοι τα όπλα
κι ας φωνάξουμε όλοι με μιας
ας φωνάξουμε "κάτω οι χαφιέδες"
βασιληάδες δεν θέλουμε πια.

(Πρόκειται περί παραλλαγής
τραγουδιού της εποχής
του Όθωνα, που έλεγε:
Έως πότε η μαύρη ακρίδα
έως πότε ο κουφός βαβαρός,
.....

ΑΝΤΑΡΤΗ ΠΟΥ ΄ΣΑΙ ΣΤΑ ΒΟΥΝΑ

Αντάρτη πού ΄σαι στα βουνά
στα χιόνια και στα κρύα
που πολεμάς για λευτεριά
και για λαοκρατία.

Τι να σου στείλω αντάρτη μου
αυτού στη μάχη πού ΄σαι
φυσίγγια, όπλα και σπαθιά
κανόνια και πιστόλια.

Δεν τάχω εδώ σε μένα
μόν΄ στέλνω αντάρτη την ευχή
φασίστες πολλούς να σφάξεις
και στη γλυκειά πατρίδα μας
την λευτεριά να φέρεις.

ΜΕ ΑΜΙΛΛΑ

Με άμιλλα, με άμιλλα,
εμπρός όλοι μαζί
εμπρός για μόρφωση
και για την προκοπή.

Με άμιλλα δουλεύουμε
στο όπιτι στο σχολειό
στο εργαστήριο
και στο νοικοκυριό.

(Τραγουδήθηκε
στους Παιδικούς Σταθμούς
Ρουμανίας).

ΤΟ ΜΠΟΥΝΤΡΟΥΜΙ ΔΕΝ ΤΟΝ ΛΥΓΑ

Το Μπουντρούμι δεν τον λυγά
και η σκέψη τρέχει γοργά
στους συντρόφους που πολεμούν
από τα κάτεργα για να βγουν.

Φυλακές γκρεμούν
τα δεσμά λυγούν
και στο κόμμα μας εμπρός
οδηγητής και αρχηγός.

Ζαχαριάδη αγωνιστή
βαρβαρότητας γκρεμιστή
μπράτσα μύρια σένα φρουρούν
λογισμοί σε σένα πετούν.

Με τιμή κράτ'ας τη σημαία μας
και στο φασισμό
ορθώνεις το λενινισμό.

Όρκο παίρνεις ο δουλευτής
στ' όνομά σου ο μαχητής
και χτυπάει τη μαύρη σκλαβιά
και χαρίζει φως, λευτεριά.

Φυλακές γκρεμούν
τα δεσμά λυγούν
και στο κόμμα εμπρός
Ζαχαριάδης αρχηγός.

(Ο Ν. Ζαχαριάδης έκανε αρχηγός
του ΚΚΕ σε δυο περιόδους
1933 - 1936 και 1945 - 1956).

Ο ΖΑΧΑΡΙΑΔΗΣ ΕΙΝ' Ο ΑΡΧΗΓΟΣ

Ζαχαριάδης είν' ο αρχηγός
στο πρώτο κόμμα μας, εμπρός
η μπουρζουαζία πρέπει να χαθεί
για να ζει ο φτωχός λαός ζωή.

Τα νειάτα πρέπει να δουλέψουνε
το φασισμό να καταστρέψουνε
να φέρουν τον κομμουνισμό
στον σκλαβωμένο μας λαό.

Σ' ΑΦΗΝΩ ΓΕΙΑ
ΓΛΥΚΕΙΑ ΜΑΝΟΥΛΑ

Σ' αφήνω γεια, γλυκειά μανούλα
και σας αγαπημένες αδερφούλες
πάω μαζί με τ' άλλα τα παιδιά
στις πιο ψηλές, πανύψηλες ραχούλες.

Στην τυραννία δεν αντέχω πια
στο βούρδουλα και στη τρομοκρατία
τον φασισμό δεν θέλω πια να δω
που σήμα έχει την τρομοκρατία.

Εκεί θα πάμε όλα τα παιδιά
και κει θα στήσουμε λιμέρι
το πολυβόλο θάχω συντροφιά
θα το κρατώ παντοτινά στο χέρι.

Οι Ελασίτες του παλιού ΕΛΛΑΣ
στα σπίτια τους δεν πρέπει να καθίσουν
τον όρκο πούχουν δώσει στον λαό
φωνάζει ο λαός να συνεχίσουν.

ΤΟ ΤΡΑΓΟΥΔΙ ΤΗΣ ΚΟΡΕΑΣ

Και στην Κορέα πήγανε
για νέο αιματοκύλισμα
οι Αγγλοαμερικάνοι.
Μα της Κορέας ο λαός
που χρόνια τυραννιέται
το έχει πάρει απόφαση
μόνος να κυβερνιέται.

Κυνηγάτε τους
μη σταματάτε
στο ψαχνό βαράτε
τους κατακτητές.

Ο λαός της Κορέας δεν τρομάζει
από σφαίρες, μπόμπες, κανονιές
έχει πάρει σβάρνα τους χαφιέδες
και τους ντενεκέδες ιμπεριαλιστές.

ΑΠΟ ΤΗ ΣΚΛΑΒΙΑ

Μέσα από τη σκλαβιά, βᾶϊ, βᾶϊ
βγήκαν αντάρτες στα βουνά,
για να μας φέρουν λευτεριά,
όλο χαρά και πόθο.

Όποιος φοβάται τη φωτιά
χίλιες κατάρες νάχει
(χίλιες κατάρες νάχει).

ΠΕΝΤΕ ΛΕΒΕΝΤΕΣ

Πέντε λεβέντες είμαστε
από το Σαμποτέρι
που πήραμε διαταγή
να στήσουμε καρτέρι.

Καρτέρι τους εστήσαμε
κοντά στους Μεταξάδες
και βλέπουμε να έρχονται
μπουλούκι μπουραντάδες.

Σκοτώσαμε έναν γαλονά
κι άλλους τρεις μπουραντάδες
κι άλλοι φύγαν σα λαγοί
γεμίσαν τις χαράδρες.

Βάζει το πυροβολικό
σε όλες τις χαράδρες
ρίχνει τα βλήματ' άσκοπα
ψάχνει να βρει αντάρτες.

Μα οι αντάρτες φύγανε
ικανοποιημένοι
απ' την επιτυχία τους
και πανε στο λημέρι

(Θράκης)

ΣΥΝΑΔΕΛΦΩΣΗ ΑΝΤΑΡΤΕΣ, ΦΑΝΤΑΡΟΙ

Τα κανόνια κι οι όλμοι ας σωπάσουν,
μια κραυγή ν' αντηχήσει παντού
συναδέλφωση αντάρτες, φαντάροι
είμαστε όλα παιδιά του λαού.

Συναδέλφωση αντάρτες, φαντάροι
φτάνει ο πόλεμος, το αίμα, η σκλαβιά
για ν' ανθίσει και πάλι στη γη μας
Δημοκρατία, Ειρήνη, Λευτεριά.

Είναι κρίμα αντάρτη μου, φαντάρε
για τον Τρούμαν να πέσεις νεκρός
όσο αίμα κι αν πέσει στη γη μας
νικητής θάναι ο ήρωας λαός.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

	σελ.
Βιογραφικό Σημείωμα	3
Αντί Προλόγου	5
ΕΙΣΑΓΩΓΗ	7
ΑΝΤΑΡΤΙΚΑ ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ	
ΕΠΟΝίτες, όλοι στον αγώνα	19
Όρη και δάση – Προσοχή, προσοχή	20
Και βογγώντας ο αέρας	21
Το τραγούδι των Σαμποτέρ	22
Με θυσίες πολλές –	
Τραγούδι του λοχαγού Κολοκοτρώνη	23
Γυρνάμε από τη μάχη – Στο Σαραντάπορο	24
Ξύπνα - ξύπνα λαέ – Είμαστε παλληκάρια	25
Το τραγούδι του Γ. Σιάντου –	
Του τρίτου λόχου τα παιδιά	26
Απ' όλα τα στρατεύματα	27
Ο Ράλλης – Τον Άρη έχουν αρχηγό	28
Οι Παρτιζάνοι βγήκανε – Προχωρούσες Γερμανία	29
Ο λαβωμένος αντάρτης – Οι Γερμανοί	30
Ο ύμνος του αγρότη	31
Ο ύμνος του αγρότη (συνέχεια)	32
Θα πάρω το ντουφέκι μου	33
Παιδιά της ελεύθερης χώρας	34
Στα πουρνάρια – Μακεδονία ξακουστή	35
Της νέας Ελλάδας – Του αγρότη τα παιδιά	36
Τα ΕΔΕΣίτικα παιδιά – Βγήκαν αντάρτες στα βουνά	37
Του Έβρου τα λιοντάρια – Η Στέλα του Κουτούλη	38
Εδώ τον λένε Όλυμπο	39
Τάγματα εργασίας – Η Δράμα	40
Γυρνώ μεσ στα βουνά – Ουρλιαχτό	41
Επίθεση φωνάζει ο Κικίτσας –	
Μια χούφτα πλουτοκράτες	42

	σελ.
Το σύστημα το αστικό – Μη φοβάστε Ηπειρώτες	43
Μες στη Θεσσαλονίκη μας – Δυο καράβια έρχονται	44
Αφήνω γεια στον Όλυμπο – Απαράτησε ο Ζέρβας	45
Μια βραδυά στον Κούκο –	
Απόψε θα πλαγιάσουμε	46
Στη Βρασταμίτα – Στο Βούτημα	47
Ψηλά στο Καραντάγ	48
Νοσοκόμα μου ωραία – Ελλάδα, Ελλάδα	49
Για σε πατρίδα μας Ελλάδα – Σκυλιά του βασιληά –	
Έρθε η ώρα κι η γυναίκα	50
Το τραγούδι του Τσώρτσιλ – Όταν περάσει	51
Η νέα γενιά – Γης μου όμορφη γλυκειά	52
Τί τα θέλουμε τα όπλα –	
Μια μέρα σε μια φάμπρικα	53
Αθήνα μας γλυκειά – Ο Γιώργης βασιληάς –	
Ο Σκόμπης	54
Φεύγουν τ' αδέρφια μας	55
Έχω βάρκα – Νέοι τύραννοι στη χώρα	56
Ο Δημήτρης ο λεβέντης – Εμείς τα ανταρτάκια	57
Αντάρτες βγήκαν – Βγήκαν αντάρτες	58
Ο Γιώργης κι η Αντιώ –	
Γράμμε καρδιά της Ελλάδας	59
Πάνου στου Γράμμου τις κορφές –	
Βελούχι μου πεντάμορφο	60
Ο Θύμνος Παπασίμος – Εσείς περήφανα πουλιά	61
Εσύ μπαρμπα Νικόλα – Μη με σκοτώνεις Βρετανέ	62
Ο Σοφούλης – Νοσοκόμα μου γλυκειά	63
Βροντάει ο Όλυμπος και πάλι	64
Δημοκρατικός Στρατός –	
Δος μου μανούλα μ' την ευχή	65
Η μάχη της Νάουσας – Τραγούδι της Π.Δ.Κ.	66
Εμπρός στην Επανάσταση –	
Στην Ελλάδα απ' άκρη σ' άκρη	67
Στο Γράμμο στα ψηλά βουνά	68
Διμοιρία μας – Παιδιά σηκωθείτε	69

	σελ.
Ξύπνα λαέ	70
Το χωριό μου – Στις λαϊκές δημοκρατίες	71
Ο Μήτρος – Αγγλοαμερικάνοι ιμπεριαλιστές	72
Οι αντάρτες στο χωριό – Εμείς εδώ	73
Η Σούλικο	74
Έως πότε μαύρη ακρίδα	75
Αντάρτη πού 'σαι στα βουνά – Με άμιλλα	76
Το μπουντρούμι δεν τον λυγά – Ο Ζαχαριάδης είν' αρχηγός	77
Αφήνω γεια, γλυκειά μανούλα	78
Η Κορέα – Από τη σκλαβιά	79
Πέντε λεβέντες	80
Συναδέλφωση αντάρτες, φαντάροι	81

Φωτ. εξώφ.: Τμήμα του ΕΛΑΣ παρελαύνει

Επιμέλεια Κεντρική Βιβλιοθήκη Κόνιτσο

Επιμόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Κόνιτσο

Φωτοστοιχειοθεσία – Εκτύπωση – Βιβλιοδεσία
Εκδόσεις ΜΑΙΑΝΔΡΟΣ - Αθ. Τσιαρτσιάνης & ΣΙΑ Ο.Ε.
Στρ. Μπραντούνα 3 - τηλ. 523.750 - Θεσσαλονίκη

Εθνική Κεντρική Βιβλιοθήκη Κόνιτσο

ημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Κόνιτσο

Επιμόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Κόνιτσο

55827

KON